

**ПОЉOПPИBPEДHА CTPУЧHА
CЛУЖБA • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22**

Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs

**Seme
rađa
profit**

**hrana
produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina IV • Broj 61 • 10. april 2015. • cena 40 dinara

**сремске
нобине**

POLJOPRIVREDA

UPRKOS VETRU

Foto: M. Mileusnić

Jak vetar i padavine su za koji dan odložili početak setve jarih kultura. I stručnjaci savetuju poljoprivrednicima da punom parom u setvu tek krenu posle uskršnjih praznika kada otopli i zagreje se setveni sloj do temperature koja će omogućiti klijanje i nicanje suncokreta, soje i kukuruza.
Do tada, poljoprivrednici koriste svaki radni dan da zemljište što bolje pripreme za setvu.

U OVOM BROJU

IZ „MITROSA“
PORUČUJU STOČARIMA:

**Pripremajte
početak tova!** Strana 2.

REALNO O SEOSKIM
MESNIM ZAJEDNICAMA:

Niko ih ništa ne pita

Strane 10 – 11.

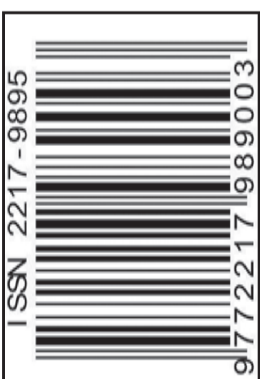
SELU U POHODE – DONJI PETROVCI

**Neguju
lipicanere,
struja čuva ovce**

Donji Petrovci imaju 250 kuća i hiljadu žitelja. Nekad je svaka kuća imala najmanje po dva konja, nekoliko krava i pedesetak ovaca u toru. Toga je nestalo, kao da nikad nije bilo.

Strana 4.

SMS MALI OGLASI
063/8526-021

ČITAOCIMA KOJI SLAVE
PO JULIJANSKOM KALENDARU

Srećan Uskrs!

**produktna berza ad
novi sad**

"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail: nsberza@eunet.rs, www.proberza.co.rs

od 30.3. do 3.4. 2015.

- Rast cene kukuruza
- Blagi rast cene soje
- Dešavanja na svetskim berzama

SREMSKA MITROVICA • DOK TEČE REKONSTRUKCIJA POGONA, IZ „MITROSA“ PORUČUJU STOČARIMA:

Pripremajte početak tova!

Početak proizvodnje u oktobru kapacitetom dnevne prerade hiljadu tovljenika
– Krajnji cilj je da se 2020. godine uposli hiljadu radnika i dnevno kolje 5.000 tovljenika

Generalni direktor „Mitrosa“ **Ramo Adrović** izjavio je za „Sremsku poljoprivredu“ da obećanja koje je sremskim stočarima sredinom decembra dao novi vlasnik „Mitrosa“ **Johan Gierlinger**, važe i danas

– Sve što smo obećali u decembru, važi i danas. Mi smo spremni za saradnju i dogovor. Vreme je da se polako razmišlja o tovu za potrebe „Mitrosa“. Stočari smo još u decembru jasno i nedvosmisleno rekli šta želimo i šta nudimo. Osnovno je da nudimo plaćanje na liniji klanja jer je to jedini način da se i stočari okrenu tovu kvalitetnih rasa svinja – kaže Adrović za „Sremsku poljoprivredu“. – Krajem aprila počinje kampanja sa farmerima, kako bi na vreme počeli tov, jer nama tovljenici trebaju već u oktobru mesecu kada počinje proizvodnja u „Mitrosu“. Naš cilj je da se baziramo na male pro-

Gradonačelnik Branislav Nedimović

izvođače, a ne na velike evropske stočare koji će uskoro graditi farme u Srbiji.

Na prvoj konferenciji za novinare održanoj u „Mitrosu“, novinari su najpre predstavili potencijal austrijskog „Gierlinger holdinga“ koji je sredinom januara kupio „Mitros“ za 800.000 evra. Direktor Adrović je novinarima preneo informacije menadžmentu „Gierlinger

holdinga“ i o fabrikama koje ova kompanija poseduje u zemljama u okruženju.

Kako je istakao Adrović, proizvodnja „Mitrosa“ neće biti u prodaji na domaćem tržištu, već je celokupna proizvodnja namenjena izvozu. Na našem tržištu Kompanija „Gierlinger“ prisutna godinama ali kao proizvođač niza prehrambenih proizvoda s oznakom robne marke velikih trgovinskih lanaca koji posluju u Srbiji.

Početak proizvodnje najavljen je za oktobar mesec, a posao će odmah dobiti 300 radnika. Od države će „Mitros“ dobiti 5,8 miliona evra podsticajnih sredstava.

Generalni direktor „Mitrosa“ Ramo Adrović izjavio je da će se u „Mitros“ do 2017. godine uložiti 20 miliona evra, umesto 12 miliona evra kako je bilo prvobitno najavljeno. U novim pogonima posao će odmah dobiti 300 radnika, a sa proširenjem proizvodnje porašće i broj radnika. Ramović kaže da je krajnji cilj da se 2020. godine dostigne dnevni nivo prerade 5.000 tovljenika i uposlenost više od hiljadu radnika.

– Startujemo sa 300 zaposlenih i u narednim fazama razvoja će ih biti puno više.– poručio je Adrović i precizirao da je plan da se počne s kapacitetom prerade od hiljadu tovljenika dnevno.

– Naš plan je da se svake godine obim proizvodnje, tako da 2020. godine dostignemo dnevno klanje 5.000 tovljenika. Tada će „Mitros“ imati više od hiljadu zaposlenih. Proizvodnja se bazira isključivo na srpskoj sirovini i sve što proizvedemo namenjeno izvozu. Mi već sada možemo obećati da će Mitrovica dobiti jednu od najsavremenijih fabri-

Bivši gigant dobija novo lice

Branislav Nedimović je izjavio da značaj ove investicije i u tome što će oživeti jedan od simbola Sremske Mitrovice.

– Deset meseci od inicijalnih razgovora sa Johanom Gerlingerom došli u fazu rekonstrukcije objekata „Mitrosa“. Više nema sumnje da će fabrika opet raditi, a nama je najvažnije da „Mitros“, jedan od najvećih simbola grada, ponovo kreće s proizvodnjom – rekao je Nedimović. – Grad je dobio dobrog investitora koji izvršava sve svoje obaveze, a biće i dobar poslodavac. Istovremeno, početak rada „Mitrosa“ doneće i oživljavanje stočarstva na ovom području.

Da bi na vreme uradili planiranu rekonstrukciju, „Mitrosu“ je znatno pomogla Gradska uprava za urbanizam i stambeno komunalne poslove na čelu sa **Vladimirom Petkovićem** koja je u ekspresnom roku investitoru izdala neophodnu dokumentaciju za radove u krugu fabrike.

Ž. N. – M. M.

Posle rekonstrukcije mnogi neće prepoznati „Mitros“

Ramo Adrović

ka na Balkanu – poručio je Adrović. Tokom posete novinara „Mitrosu“ koji je sada veliko gradilište, gradonačelnik Sremske Mitrovice

BEOGRAD • MK GRUPA I MATIJEVIĆ

Udružuju se da kupe PKB

Na poziv Agencije za privatizaciju za dostavljanje pisama o zainteresovanosti za 502 firme na spisku za privatizaciju, za PKB je bilo najviše interesenata, 11 domaćih i stranih kupaca

Kompanije MK grupa i Industrija mesa „Matijević“ najavile su početkom sedmice da nameravaju da osnuju konzorcijum za kupovinu poljoprivrednog preduzeća PKB korporacija iz Beograda.

Kako se navodi u saopštenju, MK grupa i „Matijević“ na osnovu dugogodišnjeg iskustva u oblasti agrara imaju nameru da udruže svoj kapital, znanja i iskustva i osnuju konzorcijum kao zainteresovanog kupca za PKB.

– Ideja-vodilja osnivanja konzorcijuma je stvaranje respektabilnog domaćeg kupca u procesu privatizacije, koji će biti ravnopravan ponuđač sa drugim domaćim i stranim investitorima – navodi se u saopštenju.

Osnovna delatnost MK grupe je proizvodnja i trgovina poljoprivrednim proizvodima, a Industrija mesa „Matijević“ se od 1992. godine bavi proizvodnjom mesa i mesnih preradevina.

Grad Beograd je vlasnik PKB Korporacije koja, po navodima pred-

stavnik Skupštine grada, ima problem s likvidnošću, i funkcioniše jer ne izmiruje obaveze prema javnom sektoru.

PKB duguje 30 miliona dinara, a prodajom neće biti obuhvaćeno zemljište u blizini novog, „Pupinovog mosta“ preko Dunava.

PKB trenutno obrađuje oko 21.000 hektara zemlje i polovina uglavnom služi za poroizvodnju stočne hrane, dok se na ostalim površinama proizvode intenzivne ratarske kulture koje su najisplati-

Za kupovinu PKB-a zainteresovano 11 kompanija

vije i to je uglavnom semenska proizvodnja.

PKB ima u svom vlasništvu 1.400 hektara građevinskog zemljišta i 5.200 hektara poljoprivrednog zemljišta.

Prosečna plata oko 2.000 zaposlenih je 49.000 dinara.

Na poziv Agencije za privatizaciju za dostavljanje pisama o zainteresovanosti za 502 firme na spisku za privatizaciju, za PKB je bilo najviše interesenata, 11 domaćih i stranih kupaca. Među zainteresovanima su bili i MK grupa i „Matijević“.

S. P.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • DIREKTOR: Dragan Đorđević

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić • TEHNIČKI UREDNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Mišan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • MARKETING: 063/8526-021
• ŠTAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • RegistarSKI broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад
63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr.; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

DR DRAGICA JANKOVIĆ, RUKOVODILAC PROGNOZNO IZVEŠTAJNE SLUŽBE VOJVODINE

Zaštitom do zdravstveno bezbednog proizvoda

Koliko su informacije Prognozno - izveštajne službe Vojvodine dragocene za poljoprivredne proizvođače govore podaci o stotinama i hiljadama ulaza na portal www.pisvojvodina.com ili 18.000 vlasnika telefonskih brojeva zainteresovanih za dobijanje preporuka putem SMS-a koji se nalaze u bazi podataka ove službe

Prognozno - izveštajna služba, koja je uspostavljena radi zaštite bilja u AP Vojvodini, već pet godina uspešno radi na suzbijanju i prevenciji štetnih organizama na poljima u Pokrajini. Osnovana je na inicijativu Pokrajinske vlade, odnosno Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo sa ciljem da se unapredi i značajno poboljša kvalitet poljoprivrednih proizvoda. U sadašnjem radu, osim terenskog rada značajni su i naučni rezultati ove službe. Ovakve i slične ocene stigle su Prognozno-izveštajnoj službi Vojvodine i svima koji su u njoj angažovani od njihovih osnivača, stručne javnosti i poljoprivrednih proizvođača i povodom petogodišnjice rada.

Sve je krenulo od projekta kojeg su inicirali Pokrajinska Vlada i Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu. Taj projekat je prošao, podseća dr **Dragica Janković**, rukovodilac Prognozno - izveštajne službe Vojvodine. Obezbeđeni su svi neophodni preduslovi za rad sistema zaštite i rezultati nisu mogli da budu mimoiđeni.

Prognoza - vrh zaštite bilja

- Rezultat projekta, koji je pokrenula Pokrajina jeste uspostavljanje sistema prognozno - izveštajne službe. Prognoza je uvek vrh zaštite bilja. Jer, da bi se radila prognoza mora apsolutno da se poznaje patogen - štetni organizam, svaka faza njegovog razvoja može da bude prognostički parametar koji bi mogao da povuče neke mere. Prognoza neke pojave, štetočine ili bolesti podrazumeva kompletno poznavanje biologije, epidemiologije, a to znači interakcije sa uslovima sredine koji su tu ili koji dolaze, podrazumeva pragove za preduzimanje mera. To je i objedinjena biološka vremenska priča. Ne može se bez svih tih znanja napraviti prognoza. Ono što znači sistem prognoze, koji je u našem slučaju apsolutno podignut, je koordinacija svih tih faza, poznavanja biologije i mnogo toga drugog. Mi stalno navodimo na portalu www.pisvojvodina.com u kojoj se fazi nalazi biljka, jer nije ista opasnost od nekog patogena kada niče ili kasnije, navodi dr Dragica Janković, dodajući da se sve preporuke kombinuju sa uslovima koji vladaju u polju i tada se predlažu mere koje treba i kada preduzeti u zaštiti bilja.

Na savetovanju agronoma

Dr Dragica Janković

U Vojvodini 12 regionalnih centara

Sačinjen je plan da na području Vojvodine Prognozno- izveštajna služba Vojvodine ima 12 regionalnih centara, svaka područna služba postala je regionalni centar ovog sistema prognoze. U svakom centru su određena dva čoveka koja su direktno vezana za Prognozno - izveštajnom službom Vojvodine. Imenovani su koordinatori i izvršioци, ali se nedugo posle shvatilo da službe

koje imaju preko 100.000 hektara ne mogu, sa tolikom brojem ljudi, da obave sve poslove oko prognoze. Zatraženo je da devet takvih službi dobiju i mladje izvršioce, kojima je ovo bila prilika da uče zaštitu bilja.

- To je Pokrajinski sekretar za poljoprivredu odobrio tako da Prognozno izveštajna služba na terenu sada ima 33 čoveka. U Pokrajinskom centru službe počele smo da radimo moja koleginica i ja, takođe je bilo brzo jasno da ne možemo bez podrške "teških" informacionih sistema, došao nam je informatičar, nastavilo se sa kupovinom neophodnih servera i druge kompjuterske opreme u koje se sada slivaju milioni i milioni podataka. Zaposlili smo i matematičara, kupljeno je 55 meteoroloških stanica koje su stavljene u najvažnije useve Vojvodine. Podaci se svakodnevno slivaju u jednu bazu, sve je softverski rađeno tako

da možemo da proverimo pouzdanost podataka, objašnjava dalje dr Dragica Janković.

Ceo sistem prognoze podrazumeva nekoliko stvari, ističe naša sagovornica, a to su: biološka očitavanja, postavljanje feromonski klopki koje su selektivne i govore o vremenu izletanja nekog organizma.

- Svaki dan se očitava vreme izletanja leptira, a ideja je bila da, pošto imamo meteorološke stanice i feromonske klopke i svakodnevna očitavanja da se prvi put u Srbiju uvode fenološki model. To znači da se sve štetočine koje imaju prageve razvoja uvedu u fenologiju. Naša baza je krcata takvim podacima o vremenu izletanja organizama, stepen danima, vremenu embrionalnog razvoja organizma, kada će se pojaviti, navodi rukovodilac Prognozno izveštajne službe Vojvodine.

Racionalni sistem zaštite

- Uslove pod kojima mi vodimo zaštitu bilja sagledavali su Amerikanci, Italijani, Nemci i drugi i uverili su se u kvalitet našeg rada. U Evropu se ne može ići sa proizvodimo, a koji su predozirani hemijom. Ovih pet godina služilo je da se naprave racionalni sistemi zaštite. Uslovi su napravljeni da se to čini u suzbijanju štetnih organizama, da se zna koliko puta, kada i kako se "tuče". Zaštita podrazumeva bezbedan proizvod, a bezbedan proizvod olakšava izvoz, istakla je dr Dragica Janković.

Koliko su ovakvi i slični podaci značajni za proizvođače pokazuju podaci dobijeni preko portala službe, jer se povećava broj ulazaka. Krenulo se na primer, sa nekoliko stotina SMS poruka sa savetima, a sada imaju 18.000 brojeva u bazi podataka. Svi oni hoće SMS poruke sa savetima, a u pitanju su uglavnom individualni proizvođači.

Dr Dragica Janković dodaje da su se stručnjaci Prognozno- izveštajne službe na terenu prošle godine bavili sa 158 štetnih orgnizama, a koliko će ih ove godine biti pokazaće vreme. Sa klimatskim promenama dolazi do promena vezanih za insekte one koji su već ovde, ali i sa novim organizmima.

Sve štetočine su, inače, uvedene u fenološki model i proizvođačima se mogu poslati tačne prognoze sa savetima šta činiti u zaštiti bilo putem SMS ili preporukama na portalu, a saveti se daju i preko emisije "Zelena prognoza".

Na području Vojvodine ova služba ima 1.000 mesta osmatranja a 2.000 na području Srbije. Na pitanje šta se planira novo u radu Prognozno izveštajne službe Vojvodine dr Dragica Janković, rukovodilac, kratko je rekla: nema nazad. Njen plan za naredni period biće i kontrola pesticida.

S. Đaković

Pohvale

Petogodišnji rad i planovi Prognozno-izveštajne službe Vojvodine u podršci poljoprivredi, prezentovani su u okviru jednodnevnog seminara u Novom Sadu.

"Prognozno-izveštajna služba Vojvodine nije samo jedna od retkih, nego i najbolja prognozno-izveštajna služba u regionu", izjavio je Branislav Bogaroški, pokrajinski sekretar za poljoprivredu na tom skupu. "Navršava se pet godina kako saradjujemo, inicijativa je potekla

od poljoprivredno-savetodavnih službi i Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu. Do sada smo uložili u njen rad već 495 miliona dinara. Za 2015. godinu planira se novih 80 miliona dinara. Mislim da iza sebe imamo ozbiljne rezultate u radu".

Bogaroški je izrazio mišljenje da nije jedini cilj da imamo dobru proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, nego da ta proizvodnja i njeni rezultati treba da budu bezbedni.

DONJI PETROVCI

Dok neguju lipicanere, struja čuva ovce

Za kratko vreme mladi Donjopetrovčani zapatili su stado veće od hiljadu ovaca – Konjarstvo sve popularnije pa meštani neguju i tridesetak lipicanera - Čekaju od države povoljnije uslove otkupa mleka da se u selu poveća broj krava - Fijakerijada kao brend sela

Nekada su sremačkim šorvima jezdili lipicaneri, vukli fijakere pune svatova, a za njima se dizala prašina između stoeletnih du-dova, do neba visokih. O ovakvim prizorima sada svedoče samo priče najstarijih žitelja sela i poneka preostara požutela fotografija. U automobilima sada niko ne vidi mladu i mladoženju, kuma i kumicu i ostale lepe svatove. A to je nekada bila draž sremačke svadbe.

- Donji Petrovci imaju 250 kuća i hiljadu žitelja. Nekad je svaka kuća imala najmanje po dva konja, nekoliko krava i pedesetak ovaca u toru. U svakoj avliji bila su zaprtna kola, a fijakera na pretek. To je najednom nestalo, kao da nikad nije bilo. I to nas podstiče da oživimo stara dobra vremena našeg sela, ali i da unapredimo život u 21. veku – uvodi nas u priču o ideji mladih da obnove stočni fond u selu Lazar Ješić, predsednik

sela. On je inženjer po zanimanju, ima 29 godina, a ženi se u maju ove godine.

Ono što vam na prvi pogled prijatno oku u Donjim Petrovcima su okrečene kuće i ofarbane kapije. A, travnjaci su takvi da im mogu pozavideti i Englezi. Sve je lepo ušuškano, očišćeno, pokošeno, pa je na prolećnom suncu utisak još jači. Naročito je tako oko škole. Ovo zdanje je kućica u cveću. Seoski stadion je uređen za izložbu.

Omladina uglavnom dolazi u kafanu kod Nikole Čvorkova, vršnjaka predsednika Lazara Ješića.

- Mi najviše na svetu trošimo kreča i farbe za kuće i kapije – dočeka nas Nikola sa osmehom i nastavlja:

- Hoćemo nešto da promenimo u selu. Počelo je nas desetak. Sad prilaze i drugi. Niko od nas nije stariji od 35 godina. Moja kafana sve slabije radi. Nema narod novaca. Čim na nji-

vi ne rađa i nema tova u štali i oboru, nema u Srbiji napretka. Ja se nikada nisam baka' o oko stoke. Sad sam počeo sa farmom ovaca. Računam da ću za godinu-dve imati više od pedeset ovaca. One ne zahtevaju skupu ishranu. Nabaviću i konje. Osnovali smo konjički klub. Imamo fijakerijadu. Želimo da unesemo malo vedrine u selu. I uspećemo.

Ilija Vojinović ima 25 godina i već je vlasnik pet konja lipicanera i stada od pedesetak ovaca. U oboru godišnje utovi više od 200 svinja. On živi na tetkinom placu i potpuno je nezavisan od roditelja. I on ima nameru da se ženi ovog proleća.

- Moji svatovi će biti u fijakerima, a derani iz sela će terati lipicanere. Želim da ima porodicu i dobro živim. Ovde u selu imamo gde i čime da hranimo stoku. Onaj ko ima marvu, ima i kapital. To je bilo od kad je sveta i veka. Zašto bi se mi toga odrekli. Država ako želi da nam pomogne, dobro došlo, ako ne hvala joj. Samo neka nam ne odmaže sa nepotrebnim uvozima mleka, mesa i ostale hrane kad sve to mi bolje možemo proizvesti ovde u Srbiji – zaključuje Ilija Vojinović.

Branislavu Orloviću je 34 godine, oženjen je ima dvoje dece. On se nikada nije bavio poljoprivredom. Peva po svadbama, kafanama, hotelima i ima svoj bend. Prišao je mladim članovima seoske vlade i nabavio ovce. Traži da kupi par lepih lipicanera. I on je član Konjičkog kluba u selu.

- Ja imam skoro stotinu ovaca i jaganjaca. U bašti sam izgradio pašnjak na kome će ovce čuvati struja. Ne živi se više od pesme kao pre. Pevalo se i plaćalo, jer se imalo od prodaje stoke. Kad je toga nestalo u selu, nema ni para. Nema više para ni u gradu. Tamo ljudi sve češće ostaju bez posla. Oni nemaju njivu, kao mi na selu, kao rezervu kad izgube radno mesto da imaju nešto.

Škola u Donjim Petrovcima

Branislav Orlović

Zato mislim da je naša ideja da prvo krenemo s ovcama kojih trenutno u selu ima više od hiljadu, sjajna, a kad se poboljšaju uslovi za otkup mleka

u državi da krenemo sa povećanjem broja krava u selu – ističe Branislav Orlović.

Pored pomenutih, ovce i konje su nabavili Alen Labović, ima 27 godina, predsednik Fubalskog kluba u selu, braća Saša (26) i Igro (22) Tadin, Stanko Tomić, (23), Branislav Čvorkov (27), Nikola Oparušić (31), Dragan Stanislavljević (28), Ranko Garić (22)

Mladi ljudi u Donjim Petrovcima znaju da zbog zakonske regulative koja je totalno obespravila sela, nisu u stanju baš ništa da utiču na to kako će se i da li će se za njihovo selo trošiti novac iz opštinskog, pokrajinskog ili republičkog budžeta. Ali, zato mogu sami upravljati svojim domaćinstvom i to sad pokazuju na najbolji način. Istini za volju, dobro su počeli, ako ih opet neka državna regulativa u interesu zbog nekih navodnih, evropskih i svetskih vrednosti, ne odvрати i dignu ruke od svega.

Miomir Filipović

Ilija Vojinović

KUTAK ZA STRUČNJAKE

PROUZROKOVAČ SUŠENJA CVETOVA I RODNIH GRANČICA KOŠTIČAVOG VOĆA

Monilia laxa

Piše: Dipl.ing. Senka Mišković

Monilia laxa, prouzrokovatelj sušenja cvetova i rodni grančica parazitira pretežno koštičavo voće: breskvu, kajsiju, šljivu, višnju, trešnju. Spada u vrlo štetna oboljenja koštičavog voća, koja uzrokuje masovno propadanje cvetova i grančica, zbog čega prinos biva značajno umanjeno. Prvi simp-

tomi se manifestuju posle cvetanja, u vidu nagle promene boje cvetova, koji postaju mrko sive boje, suše se i propadaju. Simptomi su slični oštećenjima od mraza, ali kod negativnog uticaja niskih temperature suše se svi cvetovi, a kod infekcija ovom gljivom suše se cvetovi na pojedinim grančicama.

Gljiva prezimi kao micelija u rakanama u kori zaraženih grančica, i u mumificiranim plodovima koji se nalaze u krošnji ili na površini zemljišta. U vreme cvetanja dolazi do infekcije patogena kroz cvet, tj. kroz tučak gljiva prodire u plodnik gde se razvija micelija. Sa cveta gljiva se širi na grančice. Gljiva se brzo razvija, cvet se osuši i pilepi uz grane, pa izgleda kao da je oštećen od mraza. Patogen proizvodi toksine koji se prenose sprovodni sistemom, i oni uzrokuju sušenje grančica. Vlažno i prohladno vreme pogoduje razvoju gljive.

Najkritičnija faza razvoja koštičavog voća za infekciju gljivom Monilia laxa je cvetanje, a ukoliko ga prati vlažno (relativna vlažnost vazduha preko 85%) i prohladno vreme bolest je izuzetno izražena i destruktivna.

U slučaju višegodišnjeg ponavljanja vlažnog vremena u fenofazi cvetanja, stradaju grane i stabla se polako suše (najizraženije kod kajsije, šljive i višnje i breskve).

Gljiva prezimi kao micelija u kori zaraženih grančica

Suzbijanje prouzrokovaca sušenja cvetova i rodni grančica koštičavog voća, počinje u fazi mirovanja vegetacije tj. prilikom rezidbe, kada treba odstraniti suve grane i ukloniti mumificirane plodove sa grana i iz voćnjaka. Hemijsko tretiranje se obavlja u osetljivim fazama razvoja biljaka domaćina. Broj tretiranja zavisi od vremenskih uslova.

Prvi tretman uraditi na početku cvetanja (10% otvorenih cvetova), drugi u fazi punog cvetanja, po potrebi i u fazi precvetavanja.

Pošto gljiva brzo razvija rezistentnost potrebno je tokom vegetacije vršiti rotaciju aktivnih materija prilikom zaštite voća od ovog patogena.

U cilju suzbijanja Monilia laxa koriste se preparati na bazi ciprodnila (Chorus 50 WG, Cormax, Ciprodex), prochloraza (Mirage 45 EC, Octave), boskalida + piraklostrobina (Signum), tebukonazola (Folicur 250 EW, Akord), tiofanat-metila (Duofen), iprodiona (Dional 500 SC, Dionis), iprodiona + tiofanat-metila (Kubik plus, Dionis plus).

Prvi tretman treba uraditi na početku cvetanja

NOVI SAD • O PROBLEMIMA STOČARA I MLEKARA

Interventni otkup pri kraju

Početak naturalne razmene tovljenika za kukuruz – Država se opredelila da otkupi i viškove mleka u prahu koji se nalaze u našoj mlekarskoj industriji kako bi se dala mogućnost da mlekari i dalje otkupljuju mleko od naših proizvođača

Ministarka poljoprivrede **Snežana Bogosavljević Bošković** izjavila je u sredu u Novom Sadu da se interventni otkup tovljenih svinja uspešno privodi kraju i da je sve spremno i za naturalnu razmenu tovljenika za kukuruz.

Za otkupljivanje dogovorenih količina tovljenika poljoprivrednici su dobili odgovorajući iznos novca, u skladu sa onim kako je dogovoreno, rekla je ministarka poljoprivrede i naglasila da ne očekuje više takve probleme kao što ih je bilo poslednjih nekoliko meseci u toj oblasti.

- Nadam se da će i naturalna razmena tovljenika za kukuruz biti brzo završena - rekla je ona novinarima prilikom posete Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu i dodala da će i taj drugi deo toga posla biti brzo završen.

Napominjujući da je to konkretna mera pomoći države poljoprivrednim proizvođačima, ministarka je istakla da očekuje da će ona biti do kraja dobro sprovedena i da ćemo konačno rešiti taj višemesečni problem u našem stočarstvu.

Bogosavljević Bošković je dodala da će tržište svinja biti stabilizovano i da će u narednim mesecima lakše moći da se kontroliše ponuda tovljenika.

U prilog takvoj oceni je, rekla je ona, i činjenica da se i tržište Ruske federacije stabilizuje, tako da će naši klaničari i u budućnosti biti zainteresovani za izvoz u Rusiju.

- Očekujemo i nastavak dobre saradnje između klaničara i odgajivaca svinja, odnosno da će našim poljoprivrednicima biti ponuđene dobre cene za tovljenike kojima će oni bi-

ti zadovoljni - rekla je Bogosavljević Bošković.

Ona je podsetila da je dogovorena cena za prvu kategoriju svinja 170 dinara po kilogramu ili 11 kilograma kukuruza, za drugu 150 dinara ili 10 kilograma kukuruza, a za treću kategoriju 140 dinara ili 9 kilograma kukuruza.

Pomoćnik ministra poljoprivrede **Nenad Katanić** rekao je da je bilo manjih problema u otkupu zbog toga što su neke prijavljene klanice u međuvremenu odustale od svojih kvota, pa je manji broj od predviđenog obavljao otkup, ali generalno taj posao je preošao bez većih problema, ocenio je Katanić.

On je naveo da je za taj interventni otkup Ministarstvu poljoprivrede dostavljen spisak za otkupljivanje 25.000 tovljenika, od čega je za 10.000 odvojen novac, a ostatak će biti otkupljen kroz robnu razmenu za kukuruz.

Što se mleka tiče, ministarka Snežana Bogosavljević Bošković izjavila je početkom sedmice da očekuje da će uskoro doći do stabilizacije evropskog tržišta kada je reč o prehrambenim proizvodima, pre svega mleku i mlečnim proizvodima.

Ministarka je rekla i da je Srbija počela razgovore sa kineskim nadležnim službama u cilju usaglašavanja sertifikata za te proizvode kako bi u narednom periodu mogli da se izvoze i na kinesko tržište.

- U velikoj meri smo intenzivirali razgovore sa kineskim nadležnim

Država će otkupiti mleko u prahu da bi bio nastavljen otkup mleka od proizvođača

službama sa željom da usaglasimo sertifikate kada se radi o mleku i mlečnim proizvodima i da i na taj način otvorimo jedno veliko tržište - rekla je Bogosavljević Bošković.

Da je to važno, kazala je, potvrđuje i podatak da vodeće svetske kompanije u proizvodnji mleka, kao i iz Evrope, naročito nemačke kompanije značajan deo svojih proizvoda, pre svega mleka u prahu plasiraju na kineskom tržištu. Ona je ukazala da su u tome računala i na dobre političke odnose Srbije i Kine i kontakte našeg premijera sa kineskim premijerom.

Upitana o situaciji na tržištu prehrambenih proizvoda, pre svega mesa i mleka, ona je kazala da smo svi svedoci poremećaja na tržištu ovih proizvoda, pre svega u Evropi kao

posledica zategnutih političkih odnosa između EU i Ruske federacije.

- Ni mi ne možemo da budemo izolovani, Srbija je u specifičnoj poziciji jer je u procesu pridruživanja EU, tako da nismo još uvek postali punopravna članica, ali smo preuzeli neke obaveze u procesu evrointegracija - rekla je ona. - Te obaveze odnose se na potpisane sporazume o stabilizaciji i pridruživaju iz 2008. godine, rekla je ona.

Kada je reč o mleku u prahu, država se takođe opredelila da i u tom slučaju sopstvenim sredstvima otkupi viškove mleka u prahu koji se nalaze u našoj mlekarskoj industriji kako bi se dala mogućnost da mlekari i dalje otkupljuju mleko od naših proizvođača. **S. P.**

Završen interventni otkup tovljenika za novac

STRUČNI SKUPOVI

INĐIJA • EDUKACIJA NA TEMU ORGANSKE PROIZVODNJE

Budućnost je u organskom uzgoju i tretiranju

- Proizvodi koji se organski uzgajaju bi svakako bili konkurentniji, zanimljiviji na tržištu koje se sve više okreće zdravijem uzgoju proizvoda. Važno je samo napraviti kritičnu masu, odnosno vinogradare i voćare, jer bi u tom slučaju mogli da dobijemo za drugu klasu jabuke i do 50 centi kaže - Zvonko Gvozdenović voćar i vinogradar iz Slanakmena

U planu i programu rada nedavno otvorene vinoteke u podrumu Kuće Vojnovića u Inđiji, nadležni su najavili da će u ovim prostorijama redovno biti organizovane edukacije sa različitim temama, koje interesuju voćare i vinogradare. Baš u vezi sa tim, nedavno je organizovana prva takva edukacija na kojoj je bilo najviše reči o organskom uzgoju i organskom đubrivu. Kako se moglo čuti na predavanju novo doba imperativno ističe značaj zdravog života, a osnov zdravog života je ishrana i to ne bilo kakva - već organska. Svi zainteresovani voćari i vinogradari imali su priliku da saznaju nešto više o novoj vrsti organskog đubriva koje daje znatno veće prinose i bolji kvalitet proizvoda u odnosu na veštačka đubriva koja se primenjuju u proizvodnji.

- Ono o čemu je najviše bilo reči tokom edukacije, jesu specijalne vrste organskog đubriva koje nadopunjuju sva ostala đubriva i u velikom delu sredstva zaštite. Umesto velikih količina mineralnog đubriva, pesticida i svih drugih hemijskih otrova upotrebom i primenom biotehnologije dobija se zdravija hrana - rekao je **Miljenko Đukec**, edukator na prvom predavanju u Inđiji.

Troškovi imputa nisu nimalo veći nego što su u komercijalnoj proizvodnji, a poznato je kakav uticaj zdrava hrana ima na ljudsko zdravlje. Želimo da stavimo akcenat na organsku hranu i organsku proizvodnju i da ona postane uobičajeni proces proizvodnje kod naših poljoprivrednika.

Sa edukacije u vinoteci

- Prinose si smanjuju u situaciji gde imamo osiromašeno i zatrovano zemljište, dok se pri organskom uzgoju prinose povećavaju čak i preko 30 odsto - istakao je ovaj stručnjak i poručio da zdravija hrana nije po pravilu i skuplja.

Zvonko Gvozdenović, voćar i vinogradar iz Novog Slanakmena jedan od učesnika na prvom predavanju u inđijskoj vinoteci, je izrazio veliko zadovoljstvo informacijama koje su dobili.

- Veoma sam zainteresovan za organsko đubrivo u proizvodnji jabuke, gde vrlo brzo možete imati rezultate. Pogotovo sada kada se u fazi cvetanja pojavljuje cvetovjed koji nam pravi nemerljivu štetu i u toj fazi kada se

borimo protiv toga mi u isto vreme uništavamo pčele. Ovaj preparat je interesantan jer odbija cvetovjeda a privlači pčele koje dolaze u voćnjak i vrše oprašivanje - kaže Zvonko i naglašava da će u roku od tri nedelje imati prve rezultate tretiranja voća. - Znam da su mnoge plantaže vinove loze radile tretiranje sa organskim đubrivom i da su ljudi više nego zadovoljni. Imali su taj eksperimentalni deo i prema nekim saznanjima jedan deo plantaže je dao čak 40 odsto veće prinose - kaže ovaj voćar i vinogradar i ističe finansijske efekte.

- Interesantan je podatak da se ovde radi o jeftinijoj proizvodnji, a nakon tri godine upotrebe organskog đubriva

Organsko tretiranje vinograda daje prinose i kvalitet

dobijate deset posto humusa u zemlji. Ljudi koji znaju da je potrebno mnogo vremena i stajnjaka za samo jedan odsto humusa, odmah mogu da izračunaju prednosti - ističe Zvonko i podseća da svi poljoprivrednici imaju razne probleme usled velike upotrebe veštačkog đubriva koje zagađuje vodu.

- Što je najvažnije, proizvodi koji se organski uzgajaju bi svakako bili konkurentniji, zanimljiviji na tržištu koje se sve više okreće zdravijem uzgoju proizvoda. Važno je samo napraviti kritičnu masu, odnosno vinogradare i voćare, jer bi u tom slučaju mogli da

dobijemo za drugu klasu jabuke i do 50 centi, a o prvoj klasi i da ne govorimo. U svakom slučaju mogli bi imati i bolji kvalitet i jeftiniju proizvodnju, prevedeno na matematičku računicu 800 evra po hektaru - kaže on i naglašava:

- Vidimo da su neki krajevi Srbije već prešli na organsku proizvodnju, pa tako već sada imamo organsku papriku a u Požegi i organski kupus. Najvažnije je što ovakvi proizvodi imaju plasman, samo je važno da naši poljoprivrednici shvate prednosti ovakve proizvodnje.

M. Balabanović

Poseban akcenat na poljoprivredi i turizmu

- Naš cilj je, između ostalog, da pomognemo i razvoj ruralnih područja koja u sveukupnom udelu sremske privrede i života igraju još uvek značajnu ulogu. Naši najveći turistički, ali i ekološki i svaki drugi potencijali još uvek su u značajnoj meri vezani upravo za ruralne krajeve i upravo otuda će naročita pažnja biti posvećena upravo razvoju sela, rekla je Jasmina Baljin Iskrin

Potpisivanjem Protokola o saradnji u oblasti održivog razvoja, opštine Sremski Karlovci, Beočin, Irig, Šid i Bačka Palanka izrazili su svoju zainteresovanost da ostvaruju međusobnu saradnju u oblasti održivog razvoja i da formulišu zajednički okvir za saradnju koja će omogućiti kvalitetniji nastup budućih partnera prema Evropskoj uniji, rečeno je protekle nedelje u Vrdniku u hotelu „Premijer Akva“ na prvoj konferenciji Lokalne akcione grupe „Fruška Gora-Dunav“, koja je potpisivanjem Protokola i zvanično počela da postoji.

Ideja za stvaranje LAG-a koji će objediniti sve one opštine koje se naslanjaju na Frušku Goru, odnosno Dunav, prema rečima **Jasmine Baljin Iskrin**, direktorke Turističke organizacije Sreskih Karlovaca koji su ujedno bili i glavni inicijatori njegovog nastanka, stara je gotovo dve godine i od samog starta kreirana je kao mogućnost davanja dodatnog zamaha razvoju opština koje su i formalno postali njeni članovi.

- Naš cilj je između ostalog i da pomognemo razvoj ruralnih područja koja u sveukupnom udelu sremske privrede i života igraju još uvek značajnu ulogu. Naši najveći turistički, ali i ekološki i svaki drugi potencijali još uvek su u značajnoj meri vezani upravo za ruralne krajeve i upravo otuda će naročita pažnja biti posvećena upravo razvoju sela, rekla je Baljin Iskrin.

Svesni značaja sela

Svoj potpis na Protokol u ime Iriga stavio je predsednik Opštine **Stevan Kazimirović**, u ime Beočina prvi čovek ove opštine **Milan**

Stevan Kazimirović

Protokol je potpisan

Šobić, u ime Sremskih Karlovaca zamenik prvog čoveka Opštine **Rajko Marinković**, u ime Šida predsednik Opštine **Nikola Vasić**, dok je u ime Bačke Palanke to učinio prvi čovek samouprave **Aleksandar Đedovac**.

Potpisivanju su prisustvovali i **Miloš Šešlija** ispred pokrajinskog Sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo kao i gosti iz Lokalne akcione grupe „Baranja“ iz Hrvatske, predstavnici grada Doboja koji već duže vreme ostvaruju značajnu saradnju sa Bačkom Palankom kao članicom LAG-a „Fruška Gora-Dunav“ i druge zvaničnice.

Kako je u svom obraćanju istakao Stevan Kazimirović, Opština Irig će posebnu pažnju posvetiti mogućnosti razvoja poljoprivrede kroz zajedničke projekte koji će, kako je istakao, stvoriti pogodne uslove za plasman iriške robe kako na domaće, tako i na inostrano tržište.

Irig je poznat kao voćarski, vinogradarski i vinarški centar Srema i uz Sremske Karlovce koji su deo LAG-a svakako smo lideri i van našeg regiona. Opšte je poznata stvar

Milan Šobić

da su vina proizvedena na Fruškoj Gori odličnog kvaliteta i mi ćemo nastojati da tu prednost koju imamo maksimalno iskoristimo tim pre što na našoj teritoriji imamo i veliki broj malih, porodičnih vinarija koje jesu naš brend, ali brend od kojeg, na žalost, još uvek ne možemo da živimo. Zato je naš cilj da kroz LAG između ostalog, pokušamo da

pomognemo i našim vinarima, pa samim tim i poljoprivredi u celosti, rekao je Kazimirović.

Iskoristiti sve mogućnosti

Svoju šansu u razvoju vinarstva i seoskog turizma kroz novoformirani LAG, prema rečima Milana Šobića, potražiće i Beočin koji će u tom smislu poseban akcenat staviti na Banoštor i kulturno nasleđe ove opštine.

- Turizam je najbolji način da se dođe do novca i potencijale koje Beočin, kao opština koja se jednako naslanja na Frušku Goru i Dunav ima, nastojaćemo da kroz Lokalnu akcionu grupu razvijemo i maksimalno iskoristimo. Takođe, u našoj opštini je prilično razvijen seoski turizam, pa ćemo i u tom pogledu pokušati da utičemo na LAG da krene u pravcu daljeg podsticanja i razvo-

Nikola Vasić

ja ovakvog vida turizma, smatra prvi čovek Beočina.

Sa stavovima Kazimirovića i Šobića složio se i predsednik Opštine Šid Nikola Vasić koji je napomenuo da u tom pogledu i ova, najzapadnija sremska opština ima čime da se pohvali.

- I mi svoje vinare za trku imamo. Ne radi se tu o bilo kakvoj konkurenciji, nego o prosto činjenici da u Sremu imamo odlične uslove za razvoj vinarstva. Ja bih u tom smislu, kada se o Šidu radi, spomenuo pre svega Berkasovo, ali treba istaći i to da ćemo se truditi da pomognemo razvoj i drugih grana poljoprivrede. Mi smo regija koja je u značajnoj meri oslonjena na ruralna područja koja imaju izuzetan potencijal. Na nama kao članicama LAG-a je da te potencijale predstavimo i maksimalno iskoristimo, rekao je Vasić.

S. Lapčević

Miloš Šešlija

Obnova poljoprivrede kreće „od dole“

Da i Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu prepoznaje značaj ovog LAG-a, istakao je i **Miloš Šešlija** zadužen za agroeconomiku poljoprivrede koji je istakao da će u cilju podrške ovoj inicijativi koja će, kako je napomenuo, dati naročiti zamah razvoju poljoprivrede i ruralnih područja, pokrajinska administracija nastojati da novoformi-

rani LAG što pre uključi u već postojeći sistem.

- Naš cilj je da vam pomognemo da čitavu Vojvodinu preprežimo LAG-ovima i tako budemo deo šire saradnje koja može da osigura razvoj i oporavak naše poljoprivrede. Sprovođenje udruživanja i stvaranje lokalnih planova od izuzetne je važnosti za razvoj sredina iz kojih dolazite, tim pre što je

kreiranje razvojne politike „od dole“ najbolji način da se zaista razvijete i oporavite. Vi bolje nego bilo ko drugi možete sagledati vaše potrebe, ali i mogućnosti, staviti ih u ravnopravan odnos, a mi ćemo vam pomoći da stvari oko kojih se dogovorite sprovedete u delo, rekao je Šešlija i pozvao i druge opštine u Vojvodini da krenu putem LAG-a „Fruška Gora - Dunav“.

STARA PAZOVA

USVOJEN GODIŠNJI PROGRAM ZAŠTITE, UREĐENJA I KORIŠĆENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Potrebna komasacija i sređivanje zemljišnih knjiga

Pred privatizaciju „Napretka“ 2005. godine izvršeno je razgranjičenje pri čemu je deo neuknjiženih privatnih parcela fizičkih lica dobio status državnog zemljišta. Na osnovu Programa zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, licitiraju se i sporne parcele u koje je najčešće moguće ući uz tužbu nadležnoj poljoprivrednoj inspekciji

Na aprilskom zasedanju Skupštine opštine Stara Pazova usvojen je Godišnji program zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta na području opštine Stara Pazova za 2015. godinu. Ovim Programom obuhvaćeni su radovi na zaštiti i unapređenju poljoprivrednog zemljišta, plan korišćenja poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, kao i izdavanje u zakup državnog poljoprivrednog zemljišta. Ukupno pod poljoprivrednim zemljištem u staropazovačkoj opštini je 24.544 od čega obradivo poljoprivredno zemljište iznosi 24.196 hektara, odnosno 98,58 odsto. Golubinci su po poljoprivrednom zemljištu najveća katastarska opština s 5.273 hektara, zatim Stara Pazova s 4.581ha, Vojka s 4.394ha, Belegiš s 3.093ha, Surduk s 2.810 hektara, Stari Banovci imaju 1.983 ha, Krnješevci 1.578ha, Nova Pazova 637hektara i Novi Banovci 203 haektara. Od ukupnog obradivog poljoprivrednog zemljišta pod njivama je 97,85 odsto, pod voćnicama 0,03 odsto, vinogradima 0,24 odsto, livadama 0,41 odsto, dok pašnjaci obuhvataju 1,22 odsto, a na trstike i močvare otpada 0,13 odsto.

Kako u Godišnjem programu stoji, opština Stara Pazova preduzima mere zaštite poljoprivrednog ze-

Odbornici dali zeleno svetlo i Godišnjem programu zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta

mljišta kroz aktivnosti obuke poljoprivrednog stanovništava o potrebi vršenja hemijske analize zemljišta i načinu uzimanja uzoraka, prikuplja uzorke zemljišta i dostavlja na analizu nadležnim institucijama, radi na sanaciji diljvljih deponija pored obradivih površina, sufinansira

rad strelaca protivgradne zaštite i učestvuje u kupovini protivgradnih

raketa, kao i održavanju pet protivgradnih stanica. Na teritoriji ove opštine izgrađena je kanalska mreža za odvodnjavanje, kao i deo kanalske mreže za navodnjavanje od reke Dunav i kanala Budovar prema Staroj Pazovi i Golubincima. Atarski putevi su u zadovoljavajućem stanju, ocenjeno je u pomenutom programu, a opština svake godine za njihovo održavanje i unapređenje izdvaja značajna sredstva, kao i za finansiranje rada poljočuvarske službe čiji je zadatak da se stara o zaštiti useva, putne i kanalske mreže i da identifikuje i obeleži opštinske i državne parcele.

Međutim, postupak sređivanja zemljišnih knjiga i komasacija na teritoriji staropazovačke opštine su i te kako potrebni jer se pojavljuju problemi prilikom uvođenja u posed lica koja izlicitiraju parcele u državnom vlasništvu prilikom uzimanja u zakup državnog zemljišta. Na tim parcelama u posedu su zatečena lica sa kojima je pre tridesetak godina nekadašnje Poljoprivredno dobro „Napredak“ radi ukupnjavanja svojih parcela, izvršilo zamenu parcela

koje oni nikada nisu uknjižili. Pred privatizaciju „Napretka“ 2005. godine izvršeno je razgranjičenje pri čemu je deo neuknjiženih privatnih parcela fizičkih lica dobio status državnog zemljišta. Na osnovu Programa zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, licitiraju se i sporne parcele u koje je najčešće moguće ući uz tužbu nadležnoj poljoprivrednoj inspekciji.

Inače, opština Stara Pazova raspolaže s blizu dve ipo hiljade hektara zemljišta u državnoj svojini. Programom utvrđivanja radova na zaštiti i uređenju poljoprivrednog zemljišta, što podrazumeva odvodnjavanje i navodnjavanje, poboljšanje kvaliteta obradivog zemljišta i kontrola plodnosti, dobrovoljno grupisanje parcela i obeležavanje državnih parcela, uređenje atarskih puteva i podizanje vetrozaštitnih pojaseva i uređenje i opremanje protivgradne i poljočuvarske službe, predviđeno je da se utroši preko 46 miliona dinara što je u granicama planiranih prihoda.

G. M.

PEĆINCI

SKLOPLJEN UGOVOR SA DDOR-om

Jeftinije osiguranje za članove Udruženja poljoprivrednika

Kako bi ostvarili dodatni popust u iznosu od 10 posto, poljoprivrednici sa teritorije opštine Pećinci moraju prilikom zaključenja ugovora sa DDOR-om imati potvrdu o članstvu u Udruženju poljoprivrednika opštine Pećinci

Udruženje poljoprivrednika opštine Pećinci sklopilo je ugovor o poslovno tehničkoj saradnji sa osiguravajućim društvom DDOR iz Novog Sada, kojim se ova osiguravajuća kuća obavezuje da će članovima udruženja odobriti dodatni popust od 10 posto prilikom zaključenja ugovora o osiguranju useva, plodova i životinja, kao i svih ostalih rizika vezanih za osiguranje njihovog domaćinstva poput imovine, mehanizacije i članova porodice.

Kako bi ostvarili dodatni popust u iznosu od 10 posto, poljoprivrednici sa teritorije opštine Pećinci moraju prilikom zaključenja ugovora sa DDOR-om imati potvrdu o članstvu u Udruženju poljoprivrednika opštine Pećinci, kaže predsednik Udruženja **Mitar Ristivojević**.

- Potvrde o članstvu će se izdavati u prostorijama Udruženja u Pećincima, Ulica Jove Neguševića br. 1. Osiguranje useva i plodova pokriva osiguranje od osnovnih opasnosti: grada, požara i udara groma, a moguće je zaključiti i posebna osigu-

Mitar Ristivojević

ranja. Na ovaj način želimo da svojim članovima omogućimo da pod povoljnijim uslovima osiguraju svoje useve i gazdinstva i na taj način umanje štetu u slučaju elementarnih nepogoda, izjavio je Ristivojević.

S. L.

IRIG • MERA POMOĆI POLJOPRIVREDNICIMA

Dva miliona za agrar

Ova mera trebalo bi da pomogne u obavljanju prolećnih radova u poljoprivredi u optimalnim agrotehničkim rokovima, što bi, kako rečeno, trebalo da dovede do postizanja dobrih krajnjih rezultata

Odbornici dali saglasnost na Program za razvoj poljoprivrede

Za realizaciju programa mera podrške za sprovođenje poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja, Opština Irig će u ovoj godini izdvojiti dva miliona dinara. Ova mera, kako je rečeno na prošlonedeljnoj 32. po redu sednici Skupštine opštine, trebalo bi da pomogne u obavljanju prolećnih radova u poljoprivredi u optimalnim agrotehničkim rokovima, što bi, kako rečeno, trebalo da dovede do postizanja dobrih krajnjih rezultata.

Prema obrazloženju predloženog

programa na koji je resorno ministarstvo dalo saglasnost, kao najvažniji problemi sa kojima su se tokom protekle godine iriški paori susretali, apostrofirane su vremenske neprilike, ograničena upotreba mineralnih đubriva, odnosno sertifikovanog sadnog materijala.

- Razlog tome leži najpre u nedostatku finansijskih sredstava, ali i tehnološke zastarelosti i neefikasnosti sistema transfera tehnologije. Mehanizacija koja se koristi u ratarstvu je zastarela, pa otuda i potreba da

se našim poljoprivrednicima pomogne u onoj meri u kojoj je to moguće - istakla je prilikom upoznavanja odbornika sa programom **Slobodanka Marić**, zadužena za oblast agrara u opštinskoj upravi.

Korisnici ove mere mogu biti registrovani poljoprivredni proizvođači i to oni koji potpišu izjavu o nepostojanju zahteva za isto ulaganje u drugim javnim fondovima, odnosno oni paori čija poljoprivredna gazdinstva imaju 0.5 do 10 hektara.

S. Lapčević

ŠTETNI GLODARI U VOĆNIM ZASADIMA

Na udaru voćnjaci i rasadnici

Sve vrste glodara imaju izuzetno važnu ulogu u održavanju lanaca ishrane a sa druge strane svojom ishranom i kopačkom aktivnošću mogu izazvati značajnija oštećenja objekata značajnih za poljoprivredu

Piše: Živanka Špirić, dipl. ing.
PSS Kikinda

Jedna od glavnih karakteristika glodara je svakako njihov ogroman reproduktivni potencijal. To su najplodniji sisari, sa najvećim brojem generacija u toku jedne godine. Ženka više puta u toku godine daje mlade jedinke koje za dva do tri meseca dostižu polnu zrelost.

Glodari spadaju u klasu Mammalia red Rodentia. U okviru ovog reda posebno su značajne dve familije Cricetidae i Muridae, sa predstavnicima koji su najveće štetočine gajenih biljaka [3]. U familiju Cricetidae spada hrčak – *Cricetus cricetus*. Familija Muridae obuhvata razne vrste voluharica i miševa. Poljska voluharica – *Microtus arvalis* spada u najštetnije glodare, ima kratak rep, zdepasto telo, široku debelu glavu, zatupastu njušku, uši su male i jedva primetne a rep je kratak i ne prelazi trećinu dužine trupa. Miševi iz roda *Apodemus*, prugasti poljski miš – *Apodemus agrarius* i veliki poljski miš ili žutogri miš – *Apodemus flavicollis* imaju dug rep, izduženo telo, valjkastu njušku i velike uši [4].

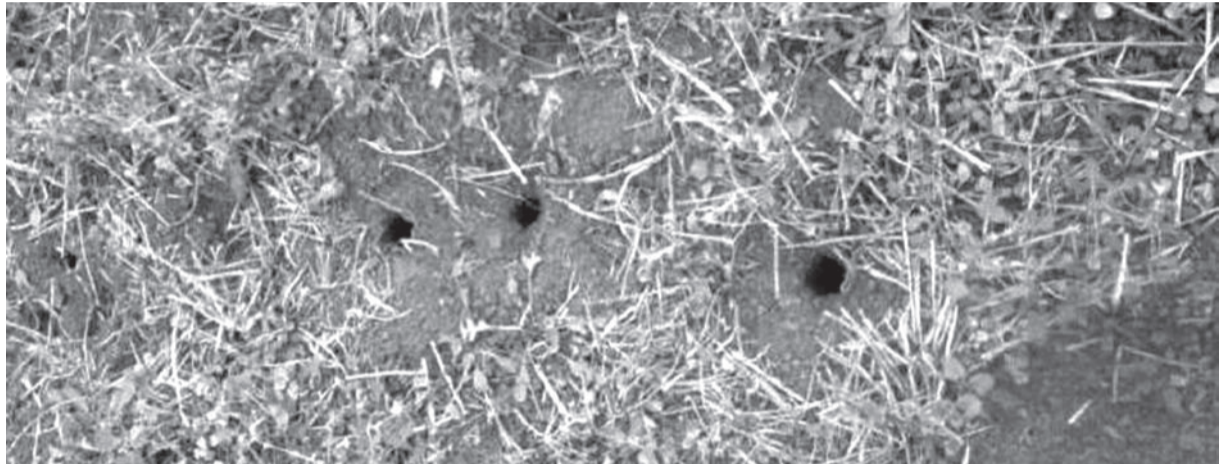
Voćnjake oštećuju sledeće vrste glodara iz reda Rodentia: voluharice (vodena voluharica – *Arvicola terrestris*, poljska voluharica – *Microtus arvalis* i podzemna ili zemljišna voluharica – *Microtus subterraneus*), miševi (prugasti miš – *Apodemus agrarius*, velik poljski ili žutogri miš – *Apodemus flavicollis* i šumski miš – *Apodemus sylvaticus*), puhovi (sivi

puh – *Glis glis* i puh lešnikar – *Muscardinus avellanarius*), slepo kuće – *Nannospalax leucodon*. Takođe, voćnjake oštećuje divlji ili evropski zec – *Lepus europaeus* [6].

Agroekologija poljskih glodara

Brojnost populacije glodara na obradivim površinama varira u zavisnosti od vremenskih uslova. Po pravilu, za njihovo prenamnožavanje potrebne su godine sa toplom i dugom jeseni, suvom i blagom zimom i suvim i toplim vremenom u rano proleće. Ukoliko tada ima dovoljno hrane na raspolaganju sasvim sigurno dolazi do prenamnožavanja [1]. Kišno i maglovito vreme redukuje značajno brojnost glodara. Poljski glodari izbegavaju zemljišta sa visokim nivoom podzemnih voda. U uslovima povećane vlažnosti vazduha brzo obolevaju od upale pluća i drugih bolesti. Tokom zime u uslovima jakih golomrazica lako usginjavaju. Kada je zima sa snežnim pokrivačem glodari su veoma aktivni i tada kopaju kanale u snegu i oštećuju mlade biljke. Tokom letnjih meseci kada su jake suše dolazi do smanjenja nataliteta poljskih glodara.

Glodari su stalno prisutni na pašnjacima, pustarama, utrinama, nasipima. Na ovim terenima opstaju u najnepovoljnijim uslovima. Ze-

Slika br. 2. Aktivne rupe potvrđuju prisustvo glodara na parceli

mljišta gde glodari imaju optimalne uslove za razvoj i gde postižu maksimalnu brojnost su obradive površine pod neokopavinama a to su strna žita, lucerka, detelina. Okopavine izbegavaju i vrlo retko na njima dostižu značajniju brojnost [2]. Prirodni neprijatelji imaju značajnu ulogu u smanjenju brojnosti glodara. Ptice grabljivice i to mišar, koji ih lovi danju i sove koje ulove 10 do 15 miševa za jednu noć. Lisice, rovice i lasice ih svakodnevno love. Jedna lisica dnevno ulovi 30 do 40 miševa.

Štetni glodari u voćnim zasadima

Sve vrste glodara imaju izuzetno važnu ulogu u održavanju lanaca ishrane a sa druge strane svojom ishranom i kopačkom aktivnošću mogu izazvati značajnija oštećenja objekata značajnih za poljoprivredu (voćnjake, vinograde, rasadnike, bašte i polja).

Voluharice mogu izazvati značajnija oštećenja prizemnog dela kore i korenovog vrata kod svih vrsta voćaka. Aktivne su tokom cele godine, čak i pod snežnim pokrivačem.

Miševi pričinjavaju značajnija oštećenja a za vreme prenamnožavanja na mladom drveću i sadnicama tako što glođu koru.

Puhovi u godinama prenamnožavanja, zbog specifičnog načina ishrane (herbivorna vrsta) i perioda aktivnosti mogu biti izuzetno štetni u voćnjacima i rasadnicima, jer se hrane plodovima a ponekad i korom mladih grana [6].

Slepo kuće je vrsta glodara koja stalno živi po zemljom i hrani se podzemnim delovima biljaka, re-

produktivni potencijal mu je nizak, u voćnjacima je prisutno ali ne pravi ekonomski značajne štete.

Pored glodara u voćnjacima je prisutan i divlji ili evropski zec koji u godinama prenamnožavanja može izazvati velike štete u zimskom periodu u rasadnicima i voćnjacima, jer se hrani korom mladih stabala i korenovim vratom.

Zbog velikog udela biljne komponente u ishrani glodara i zečeva, oštećenja u voćnjacima i rasadnicima mogu biti značajna. Voluharice, miševi, slepo kuće i zečevi, na mladim stablima najčešće oštećuju korenov vrat, što dovodi do njihovog pucanja i izvaljivanja. Na debljim i starijim stablima glođu kore, što uzrokuje pojavu sitnijih listova i plodova u toj sezoni, a biljke postaju osjetljivije (naročito na mrazeve) i podložne sekundarnim oboljenjima. Ukoliko su stabla u velikoj meri oštećena, može doći do njihovog kompletnog sušenja i propadanja [6].

Suzbijanje štetnih glodara u voćnim zasadima

Suzbijanje glodara je veoma složen zadatak jer pojedinačna tretiranja parcela ne mogu dati efikasan rezultat. Poljski miševi i voluharice su migratorne vrste i kada na jednoj parceli ostanu bez hrane prelaze na nove površine. U slučaju masovnih pojava glodara neophodno je suzbijanje na većim površinama i tada možemo dobiti pozitivan rezultat. Važno je napomenuti da se nikada ne čeka najezda glodara da bi se pristupilo merama suzbijanja nego se njihovo suzbijanje obavlja kontinuirano, sistematski svake godine.

Da bi se deratizacija rodenticidima adekvatno sprovela neophodno je prvo utvrditi o kojoj se vrsti glodara radi i kolika je brojnost populacije. Izlovljavanjem glodara uz pomoć klopki dobija se uvid o kojoj se vrsti glodar radi. Procena brojnosti i gustina populacije može se izvršiti na osnovu prebrojavanja aktivnih rupa (Slika br. 2.) i otvora i to pred samo izvođenje mera suzbijanja. Aktivne rupe se lako prepoznaju po svežoj zemlji, ostacima nesažvakane hrane i feseću.

Prema broju aktivnih rupa uz pomoć tabele (Tabela 1.) odredićemo brojnost i već kod niske brojnosti tj. ukoliko je broj aktivnih rupa od 10

do 50 po jednom hektaru, reagujemo primenom rodenticida.

Zaključak

Voćnjaci i rasadnici su osjetljivi na štete od glodara. Neophodno je odrediti o kojim glodarima se radi što je važno za izbor mera zaštite. Oštećenja korena i kore ispod površine najčešće prouzrokuju miševi. Primena rodenticida se vrši ako je broj aktivnih rupa od 10 do 50 po jednom hektaru. Suzbijanje se izvodi u zimskom periodu kada nema plodova.

Na oglednom polju zasada jabuke PSS Kikinda, suzbijanje glodara mamcima na bazi a. m. bromadiolon obavljeno je 3. novembra 2014. godine kada je na tri hektara utrošeno deset kg mamaka a nakon dve nedelje tokom kontrolnog tretmana utrošeno je još dva kg istih mamaka.

Tokom jeseni 2013. godine i cele 2014. godine povoljni vremenski uslovi na teritoriji Opština Kikinda i Novi Kneževac uslovi su prenamnožavanje glodara na površinama pod lucerkom i ozimim žitima. Poljoprivredni proizvođači su tokom jeseni u 2014. godini radili tretmane 1 – 2 puta na istim površinama pod lucerkom i strnim žitima. Razbacivanje mamaka obavljalo se po suvom vremenu u aktivne rupe.

Mlade voćne zasade treba obavezno zaštititi od zečeva i drugih životinja stavljanjem zaštitne mreže ili premazivanjem kore repelentima koji svojim neprijatnim mirisom i ukusom odbijaju životinje.

Literatura:

- [1] Vojvodić, Đ., Vrabl, S. (1984): *Bolesti i štetočine jabuke i kruške*, 1984, 125 – 126. Novi Sad
- [2] Kolektiv autora pod rukovodstvom dr Pavla Vukasovića (1967): *Štetočine u biljnoj proizvodnji – II specijalni deo*
- [3] R. Ratajac (1995): *Zoologija za studente poljoprivrednog fakulteta*
- [4] Kolektiv autora, Savez društava za zaštitu bilja Jugoslavije, Beograd (1983): *Priručnik izveštajne i prognozne službe zaštite poljoprivrednih kultura*, 1983., 151 – 167. Beograd
- [5] Dr Bojan Stojnić (2012): *Poljoprivredna zoologija*
- [6] Petrović A., Jurišić A., Rajković D. (2010): *Potencijalno štetne vrste sitnih sisara, Biljni lekar, god. XXXVIII, broj: 4-5. Novi Sad*

Slika br. 1. Ogledno polje zasad jabuke PSS Kikinda, mart 2015.

Vrsta	Kategorija	Brojnost	Broj rupa/ha
Poljski miš	I	vrlo niska	do 10
	II	niska	10 - 50
	III	srednja	50 - 100
	IV	visoka	500 - 2.000
	V	vrlo visoka	2.000 - 10.000
Poljska voluharica	I	vrlo niska	do 10
	II	niska	10 - 500
	III	srednja	500 - 5.000
	IV	visoka	5.000 - 20.000
	V	vrlo visoka	20.000-50.000

Tabela 1. Ocena intenziteta napada po kategorijama i vrsti glodara [4]

PROIZVODNJA PELETA OD BIOMASE – ZA I PROTIV

Naša realnost i potreba

Struka i nauka mora da zauzme stav po ovom pitanju i da ne dozvoli odnošenje organske materije sa oranica bez kontrole i stihijski, kako se ponegde dešavalo. Vratiti zemlji ono što je odneto je naš zadatak

Piše: Aleksandar Pap, dipl.ing

U poljoprivrednoj proizvodnji se pored glavnih proizvoda, zrna i semena u procesu proizvodnje proizvodi i značajna količina nusproizvoda kao što su slama, kukuruzovina, grane prilikom orezivanja voća itd. Budući da u današnjem savremenom dobu, kada se teži ka korišćenju obnovljivih izvora energije zbog svojih prirodnih osobnosti i ekološkog značaja, svaka država, u zavisnosti od svojih prirodnih bogatstava, gleda da u tom pravcu usmeri tehnologiju za proizvodnju energije. Srbija bi po tom principu trebala da zauzme stav, da li da se okrene ovoj grani proizvodnje energije koja je najdominantnija kao resurs, a to je biomasa.

Istorija

U tradicionalnoj poljoprivredi, porodično poljoprivredno gazdinstvo je bilo gotovo nezavisno od spoljnih izvora energije kako za obradu zemljišta tako i za grejanje u domaćinstvima. Ekstenzivna poljoprivreda je imala male površine po jedinici radne snage. Proizvodnja je bila samodovoljna sa retkim tržišnim viškovima, hrana i energija se proizvodila za sopstvene potrebe i udeo ruralnog stanovništva u populaciji je bio dominantan. Sa industrijskim revolucijama i porastom svetske populacije i poljoprivredna proizvodnja se menja i ukрупnjuje. Zaprege su zamenjene pogonskim mašinama koje su trošile fosilna goriva, poljoprivredna proizvodnja je višestruko povećana a obradive površine se konstantno smanjuju. Ruralno stanovništvo se stalno smanjuje a potrošnja energije povećava. Industrijske revolucije su pokretane potrošnjom fosilnih goriva do njihovog nestanka što je uzrokovalo energetske krize i prelazak sa jednog na drugo gorivo. Posle uglja,

nafta i nuklearne energije, svet se vraća energiji sunca kroz biomasa. Alternativni izvori energije su uvek bili aktuelni kada je potreba za energijom veća od raspoloživih kapaciteta. Zagrevanje stambenog prostora je problem sa kojim se čovečanstvo stalno susreće i iznalazi nova (stara) rešenja. Pelete od biomase su jedno od njih.

Bilansi energetske kriza

Potreba za energijom neprekidno raste i zahteva mobilizaciju svih raspoloživih tehnologija, jer su gotovo sve čovekove aktivnosti na Zemlji zasnovane na korišćenju nekog od raspoloživih izvora energije. Danas je uobičajna podela svih izvora energija na obnovljive i neobnovljive. Pomenuti oblici energije se danas koriste, ali je njihov doprinos u energetske bilansu pojedinih zemalja ipak različit. Učešće obnovljivih izvora energije u odnosu na neobnovljive izvore često i znatno se menja u ukupnom energetske bilansu. Sve zemlje Sveta pokušavaju raznim mehanizmima da povećaju učešće obnovljivih izvora u svom bilansu, svesne činjenice da su rezerve neobnovljivih izvora energije ograničene i nedovoljne da zadovolje rastuće potrebe za energijom. S druge strane, neobnovljivi ili konvencionalni izvori energije su ekološki nepogodni i što je najvažnije ograničeni. Tako, s vremena na vreme a kod nas stalno smo u energetske krizama koje destabilizuju čitavo društvo.

Obnovljivi izvori su neiscrpan izvor energije nastao energijom Sunca od koje potiče većina drugih izvora: energija biomase, vetra, vodenih tokova i sl. Od svih obnovljivih izvora energije, najveći se doprinos u budućnosti očekuje od biomase, kako zbog količine energije koja se peri-

Količina energije koju dobijamo gorenjem 2 kg peleta jednaka je litri lož ulja

odično obnavlja tako i zbog relativno malih troškova proizvodnje, odnosno prikupljanja. Dakle, biomasa je tema mnogih institucija i pojedinaca koji svojim zalaganjem naglašavaju njen potencijal i neophodnost posedovanja tehnike i tehnologije za njeno korišćenje. Pomak u ovom domenu je moguć samo uz osmišljenu i uređenu politiku korišćenja obnovljivih izvora energije. Povećanje energetske efikasnosti predstavlja, takođe, savremen i gotovo univrezalni zadatak na gotovo svim postrojenjima, te izaziva permanentan interes u projektovanju novih postrojenja. Sa druge strane, zadatak nauke i poljoprivredne struke je da odgovori gde i koliko je koje zemljište sposobno da u uslovima suve ratarske proizvodnje i ne postojanja uslova za iznošenje stajnjaka, ostane kao resurs u nenarušenom stanju. Potrebna je nacionalna strategija po ovom važnom pitanju, kao i veće angažovanje stručnjaka iz oblasti poljoprivrede gde god da se govori o obnovljivim izvorima energije poreklom iz biomase. Pelet je poreklom iz Kanade a proizvodnja peleta u Evropi otpočela je 80-tih godina i to prvo u Švedskoj zbog visoke cene nafte i potrebe da se smanji zagađenje vazduha i životne sredine koje nastaje velikom upotrebom uglja i ostalih fosilnih goriva. Potrošnja i tržište peleta u Evropi se od tada stalno razvijaju tako da je 2006. godine bilo 200 fabrika za proizvodnju, a proizvodnja je premašila 4,5 miliona tona. Najveći svetski proizvođači peleta su Švedska, Amerika, Kanada i Austrija a na Balkanu prednjači Bosna i Hercegovina. Srpsko tržište peleta se razvija od 2006. a intenzivnija proizvodnja i upotreba peleta počinje 2008. godine. U Srbiji danas radi nekoliko fabrika peleta a više od 90% proizvodnje se izvozi pre svega zbog nedovoljne informisanosti domaćih potrošača kao i zbog nekompletne ponude peći i kotlova na domaćem tržištu. Perspektiva proizvodnje peleta u Srbiji je dobra kako zbog stalnog rasta cena naftnih derivata tako i zbog toga što pelet postaje domaći proizvod za koji ne treba izdvajati velike sume deviza a takođe se smanjuje zavisnost od fosilnih goriva. Pelet je visokokvalitetni, ekološki čist energetske izvor.

kuju u male valjke. Proizvodnja se obavlja pomoću velikih mehaničkih presa. Pelet kuglice su vrlo guste i proizvedene su s niskim sadržajem vlage (oko 8%) što im omogućava da gore na vrlo visokoj temperaturi i uz povećanu efikasnost. Kvalitetno je i vrlo kalorično gorivo čijim sagoravanjem nastaje svega 1% pepela. Ujednačeni oblik i mala veličina omogućavaju automatsko hranjenje peći uz mala podešavanja. Prednost upotrebe peleta kao izvora energije je i to što se sa njim lako rukuje i lako se potpaljuje, a može se koristiti i u sobnim pećima ili kotlovima za centralno grejanje čiji je rad u potpunosti automatizovan. Kilogram peleta može proizvesti oko pet kilovata toplotne energije. Količina energije koju dobijamo gorenjem 2 kg peleta jednaka je litri lož ulja [3]. Sirovine koje se mogu koristiti za peletiranje su: slama od žitarica i slama od soje, stabljike kukuruzovine, koštice i ljudske voća, grane od orezanih stabala voća i vinove loze i dr. Pšenična slama se sastoji od istih elemenata kao i druga prirodna čvrsta goriva (jednogodišnja i višegodišnja biomasa i fosilna goriva). Tu se podrazumevaju: ugljenik (C), vodonik (H), kiseonik (O), azot (N), sumpor (S), mineralne materije i vlaga. Osnovne materije koje ulaze u sastav žitne slame su: celuloza 36%, hemiceluloza 25%, lignin 18%, organske komponente 8%, soli 6% i mineralne materije 7%. Proizvodnja nusproizvoda po jedinici površine je u ratarskoj proizvodnji višestruko veća od količine glavnog proizvoda i to bi mogao u budućnosti biti značajan izvor prihoda za poljoprivredna gazdinstva, s obzirom na rastuću potrebu za energijom. Vraćanje iznešene organske materije je najveći problem na koji zagovornici obnovljive energije ne obraćaju pažnju i zadatak struke je da ukaže na to. Očuvanje plodnosti zemljišta nam mora biti na prvom mestu, bez obzira koliko glasni bili mašinci ili energetičari. Svedoci smo da se sadržaj humusa na oranicama smanjuje i dodatno iznošenje organske materije bi taj proces samo ubrzao. Iz tog razloga slama i kukuruzovina ne može biti besplatna, kako zamišljaju proizvođači peleta već se njihovom realizacijom na tržištu mora obezbediti povrat organske materije u zemljište sa kojeg je izneta. Cena ne bi trebalo da bude manja od cene stajnjaka sa svim troškovima oko rasturanja po parceli.

O sirovinama za pelete

Pelet je ekološki čisto gorivo koje nastaje presovanjem piljevine ili isitnjene biomase poreklom od ratarskih useva (slame, kukuruzovine i sl.) bez dodavanja hemijskih sredstava. Pelet je dobio naziv po načinu proizvodnje pri čemu se rastresiti materijali pa-

čistom i urednom, grane se sakupljaju i iznose, što iziskuje dodatne troškove, pa bi sitnjenje na licu mesta i njihovo kasnije peletiranje moglo da se ekonomski isplati. Na tržištu se u poslednje vreme pojavilo više vrsta sitnilica grana koje rade na različite pogone: od strujnih i benzinskih/dizel motora do onih koje rade na kardanski pogon. Izbor je veliki a cena varira od kvaliteta i kapaciteta mašina, kao i od vrste pogona. Električne sitnilice grana su najjeftinije i njihova cena se kreće od 100 eura pa više. [1]. Izneta organska materija u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji se nadoknađuje balansiranim đubrenjem mineralnim i organskim đubrivima i ovde je proces apsolutno opravdan.

Budućnost

Svakodnevno se susrećemo sa procenama o rezervama fosilnih goriva, prvensveno nafte i gasa. Svetske krize i ratovi se vode baš za te rezerve, dovodeći do otežanog a samim tim i skupljeg snabdevanja industrije i stanovništva. Zato se sa druge strane stalno traže novi izvori energije, kao i nove tehnologije za njenu proizvodnju. Taj sektor se razvija i kod nas i za očekivati je da se trend nastavlja.

Prolazeći atarima širom Vojvodine vidimo pojedine parcele koje su zasade sa brzorastućim drvećem koje će biti iskorišćeno kao obnovljivi izvor energije, bilo kao ogревно drvo ili za proizvodnju peleta. Njive zasade topolom su još uvek pojedinačne a nedavno se pojavila i nova vrsta drveta koja se gaji baš za ove svrhe. [2]. Takođe se razmišlja o uvođenju u proizvodnju žbunastih biljaka koje bi se kosile periodično i koje bi bila sirovina za industriju peleta koja nastaje na našim prostorima. Sa stalnim poskupljenjem nafte i gasa, sadašnji proizvodni pogoni peleta će prerasti u pravu industriju. Takođe, zakonska regulativa upućuje u obavezno upotrebu obnovljivih izvora energije i svakako da će proizvodnja i upotreba peleta naći svoje mesto u bilansima potrošnje energije.

Zaključak

Proizvodnja peleta kao obnovljivih izvora energije od nusproizvoda iz poljoprivredne proizvodnje je realnost sa kojom se susrećemo. U smislu rastućih potreba za energijom, zamenom fosilnih goriva obnovljivim za očekivati je da će i pritisak na poljoprivrednu proizvodnju biti u porastu. Struka i nauka mora da zauzme stav po ovom pitanju i da ne dozvoli odnošenje organske materije sa oranica bez kontrole i stihijski, kako se ponegde dešavalo. Vratiti zemlji ono što je odneto je naš zadatak. Uz agrohemijske analize i redovnu kontrolu plodnosti oranica sa posebnom pažnjom na sadržaju ukupne organske materije-humusom, tamo gde imamo ispod 3%, ne dozvoliti odnošenje žetvenih ostataka, a gde su iznešeni obavezno je vratiti kroz stajnjak. Ovo načelo bi trebalo i zakonski procesuirati da ne bi bilo prepušteno na slobodno tumačenje u smislu dnevne politike, kako kome odgovara. Proizvodnja peleta od biljnih ostataka-da, uz poštovanje poljoprivredne struke.

Literatura:

- [1] <http://paulovnja.rs/>; [2] <http://www.alatiimasine.com/proizvod/elektricna-drobilica-sekac-grana-vs-2500-villager>; [3] <http://www.ecopellets.rs/>

Pojavljaju se nove vrste drveta koje se gaje baš za energiju

Odlučuju, a da ih niko ništa ne pita

Pitanje je da li i u kolikoj meri mesne zajednice na selima danas mogu da „nateraju“ lokalne samouprave da njihovim zahtevima izađu u susret, odnosno da li i u kojoj meri mogu samostalno da obave one poslove koje opštinske administracije smatraju manje značajnim ili pak ne nalaze vreme i novac da im se posvete. U tome se zapravo i ogledaju realna moć i uticaj mesnih zajednica danas

U vreme sve učestalije priče o potrebi obnove sela koju kao po pravilu prate stalna deagrarizacija ruralnih područja i nazaustavljiv odlazak mladih u gradove, potrebno je postaviti pitanje uloge i značaja mesnih zajednica u kreiranju i vođenju razvojne i održive politike na selima, odnosno pitanje mogućnosti stvaranja ili još bolje rečeno obnove komunitarnog sistema koji bi, kako smatra veliki broj političkih mislilaca, spuštanjem nivoa odlučivanja i odgovornosti na nivo bliži građanima kao korisnicima usluga, jedini mogao da doprinese ostvarenju većitog političkog ideala: maksimalnog dobra za maksimalni broj ljudi.

Ovo pitanje na značaju dobija samom činjenicom da su tokom poslednjih decenija, prateći tok opšte centralizacije, ali ne i (po mnogima nikada dovršene ili pak pravilno obavljene) decentralizacije Srbije, mesne zajednice izgubile gotovo sve svoje nadležnosti i imovinu što se, kako ističu stručnjaci, među kojima i prof. dr **Snežana Đorđević** sa Fakulteta političkih nauka u Beogradu naročito negativno odrazilo na seoske sredine kojima su upravo mesne zajednice bile i ostale prva i neretko jedina veza sa širom društvenom političkom zajednicom.

Preko svojih mesnih zajednica stanovništvo ruralnih područja koje, recimo i to, čini značajan deo sveukupnog stanovništva u Sremu, dobija mogućnost stalne komunikacije sa samoupravama čiji su deo, odnosno omogućavaju samoupravama da pravilno sagledaju probleme i potrebe sela. Pa ipak, pitanje je da li i u kolikoj meri mesne zajednice na selima danas mogu da „nateraju“ lokalne samouprave da njihovim zahtevima izađu u susret, odnosno da li i u kojoj meri mogu samostalno da obave one poslove koje opštinske administracije smatraju manje značajnim ili pak ne nalaze vreme i novac da im se posvete. U tome se zapravo i ogledaju realna moć i uticaj mesnih zajednica danas.

Tapkanje u mestu

Dok su u godinama u kojima se uspeh merio stepenom ostvarenja „socijalističkog ideala“, mesne zajednice kao „samoupravni organi“ imale mogućnost da vode računa o sveukupnom društvenom životu na selu i delegatskim sistemom uvedenim 1974. postale i politički zastupljene u svojim sredinama, danas je njihova uloga, prema tvrdnjama **Saše Jeftića**, predsednika Saveta Mesne zajednice Jazak, striktno formalna. One smatra Jeftić koji je, odbivši mogućnost angažovanja kroz političke partije ipak uspeo da postane predsednik Saveta, u potpunosti zavise od viših nivoa vlasti, a pre svih od lokalnih samouprava čiji su deo.

Ono što nama nedostaje jeste pravilno ustrojen sistem. Mi koji vodimo mesne zajednice na selima iako znamo da se tu radi o potrebi

Ruši se stara zgrada Mesne zajednice u Mandeloso

Vladimir Nastović

menjanja zakona, za šta opštine i gradovi ipak nisu nadležni, smatramo da je ovakav sistem neodrživ, tim pre što se glas sela ili uopšte ne čuje ili se čuje slabo. To naročito važi za ona sela koja vode ljudi koji nisu deo bilo koje većine koja upravlja gradovima ili opštinama. Nekada, mesne zajednice imale su čak obavezu da vode računa o mladima i deci, kulturi, obrazovanju, što je neretko značilo i mogućnost limitiranih ulaganja u održavanje školskih zgrada, o zdravstvu, a postojalo je i obaveza donošenja plana rada Mesne zajednice što je, smatram, bilo naročito važno upravo za poljoprivredu. Za tako nešto postojali su, istini na volju i bolji uslovi. Radnici su imali više para, pa su samodoprinosi bili jači, seljaštvo je činilo većinu na selu pa je i poljoprivreda stajala bolje. Danas, mi smo prinuđeni da molimo ili da pregovaravamo sa lokalnim samoupravama, zavisi kako se ko kotira, da nam se pruži neki dinar da obavimo makar one najosnovnije komunalne poslove. Tako se samo tapka u mestu i ne može se očekivati da će nam biti bolje, tvrdi Jeftić i dodaje: - Nema tog Doma kulture, nema te ambulante ili bilo čega što mi sami možemo da sredimo. Mesnim zajednicama su ruke vezane i one su ustanove koje, ako mogu, najčešće rešavaju ona najteža socijalna pitanja. Time se naša odgovornost povećala, a niko nas ništa ne pita.

Žila kućavica lokalne samouprave

Da su mesne zajednice bile i te kako značajne za život sela, smatra i **Milan Aleksić**, prvi čovek Agencije za ruralni razvoj Pećinaca, Ogarac, član Saveta Mesne zajednice i više puta predsednik sela poznatog po najstarijoj očuvanoj kući u Sremu. U rad Mesne zajednice Ogar, Aleksić je uključen već gotovo tri decenije i za to vreme, kako ističe, dosta toga se promenilo. U odnosu na vremena u kojima su saveti davali značajan doprinos razvoju sela i planiranju poljoprivrede, zahvaljujući opštoj krizi u društvu, ovi nekadašnji samoupravni organi danas su prerasli u ekspanziju lokalnih samouprava. To, smatra Aleksić, ima i svoje mane i svoje prednosti, a najveća među njima je činjenica da savremene mesne zajednice nemaju svoju imovinu i sredstva kojima bi mogle da unaprede život na selima.

Predsednik Mesne zajednice bio je u pravom smislu kmet, a biti na čelu sela bio je jednako važno kao i biti predsednik Opštine. Lokalno stanovništvo vodilo je računa o poljima, putevima, a mogu vam reći da se Savet dosta pitao i kada se razmatrala mogućnost da svojevremeno postanem direktor seoske zadruge. Ako predsednik Saveta recimo vidi da selo nije očišćeno, da je sneg zakrčio saobraćaj i ako vam kaže da to uredite, nije bilo mogućnosti da se to ne učini, objašnjava Aleksić i dodaje: - U ono vreme mesne zajednice imale su svoju imovinu, svoja sredstva, oko 60 posto novca od prodaje place-

va je išlo Mesnoj zajednici, plaćala se pašarina i tako dalje. Danas toga više nema i istina je da su mnoga sela čiji čelnici nisu deo većine u samoupravi zapuštena. Politika je, mislim, uzela praviše maha u toj sferi i to je ono što ne valja i što treba menjati.

Mogućnosti uključivanja Mesne zajednice u poljoprivredne poslove, ističe Milan Aleksić, ogledao se pre svega kroz kontrolu rada seoskih zadruga. One, tvrdi Aleksić, nisu mogle da određuju zadrugama šta da rade, ali su vodile računa da se ne seju iste kulture, da se od prskanja zaštite pašnjaci i drugo.

Vodila se briga i o obrazovanju, preko ulaganja u održavanje škola, kuće za učitelja, a imale su mogućnost i da provere sturčnost samog učitelja. Što se tiče zdravstva, bile su zadužene za ambulante i to se radilo u skladu sa mogućnostima, objašnjava Aleksić i dodaje: - Mesna zajednica je ipak i danas žila kućavica lokalnih samouprava i ja mislim da se to nikada neće promeniti. Pitanje je koliko se njihov status može popraviti, ali se one sigurno ne mogu ukidati, niti će to, verujem, biti urađeno. Bez njih, čak i ovako razvlašćenih, da se tako izrazim, nema života na našim selima - čak ni onoliko koliko ga ima danas kada je u trendu odlazak u gradove.

Poplave izbacile istinu na površinu

Da Mesne zajednice nemaju više gotovo nikakve nadležnosti, prema rečima **Vasa Damjanovića** predsednika Saveta Mesne zajednice

Zgrada u koju je smeštena Jazačka Mesna zajednica

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ
СРЕЋАН УСКРС ЖЕЛИ ВАМ

EVROJUG
Sid

Boje sa stilom

BOJE, FASADE I LEPILA

www.evrojug.co.rs
e-mail: evrojug@open.telekom.rs
Infotel: +381 22 2715-500

AQUALINE
akrilna boja za drvo

EVROPOL classic
poludisperzivna boja za unutrašnje zidove

Stari Dom kulture
i nova kafana
u Velikim Radincima

Bosut, najbolje su pokazale prošlogodišnje poplave. Tako predsjednik sela, Damnjanović, kako napominje, nije imao mogućnost da bilo kome izda naređenje, pa se tako odbrana sela u kojem je u jednom momentu bilo čak pet kriznih štabova, svela na dobru volju njegovih meštana i volontera koji su dolazili sa strane.

Poplava je na površinu izbacila istinu da su mesne zajednice danas više nego razvlašćene. Ne samo da više nemaju svoju imovinu, nego nemaju ni mogućnost da naredbe da se obavi posao koji bi bio na korist svim meštanima sela. Nekada smo imali civilnu zaštitu, pa je šef Mesne zajednice mogao da izda komandu i da ne razmišlja da li će nešto biti obavljeno ili ne. Sa druge strane, bilo je i više samodoprinos, a ne treba zanemariti ni činjenicu da su saveti imali mogućnost da se sa zadrugama na svojoj teritoriji dogovaraju oko poljoprivrednih poslova. Svega toga više nema, a za to su krivi oni koji su, smatrajući da je sistem jakih mesnih zajednica „ostatak komunizma“ nastojali da po svaku cenu sistem centralizuju, objašnjava Damnjanović i dodaje da dodatni problem svakodnevnom radu saveta prave nepredviđene situacije: - Recimo, usled obilnih padavina u Bosutu imamo dve neprohodne ulice čija sanacija je pod znakom pitanja jer u planu koji smo podneli lokalnoj samoupravi nismo predvideli „sve“ vanredne okolnosti. Iskreno, pitanje je ko uopšte i može da predvidi „sve“ što će mu se u toku godine dešavati, a kako nemamo svoja sredstva i zavisimo od lokalne administracije, moramo da čekamo da se stvore uslovi da se sanacija obavi.

Uporedo sa opadanjem realne moći mesnih zajednica, ističe Damnjanović, rastao je uticaj političkih partija koje često ne mogu da naprave jasnu granicu između onoga što je interes sela i onoga što je interes ili potreba političkih organizacija kojima pripadaju.

Nekada smo imali delegatski sistem i nije se moglo desiti da neko selo ostane bez svog predstavnika. Vi danas imate sela koja u mitrovačkom parlamentu i vlasti imaju nekoliko predstavnika, a sa druge strane imate, recimo, jedan Kuzmin koji nema svoj glas. Ko je blizu vatri, taj se i ogreje, kaže naš narod, mada ni to nije uvek baš tako. Mi smo se od nekog ko je imao mogućnost da zaista kreira život na selu, pretvorili u socijalnu ustanovu koja neretko mora da rešava i stvari za koje nije nadležna. Sve je više ljudi koji teško žive i koji nam se javljaju. Koliko možemo, mi pomažemo, upućujemo ih na adrese nadležne za njihov problem, ako treba i vozimo do Mitrovice, sve u cilju da pomognemo onoliko koliko je u našoj moći. To što se sve svelo na toplu reč i po koju zajedničku akciju za one najugroženije, nije naša krivica, nego onih koji misle da mesne zajednice nisu ništa osim servisa lokalne samouprave i osnovna biračka baza, jasan je Damnjanović.

Milan Aleksić

Saša Jeftić

Nema povratka na staro

Među onima koji pak smatraju da mesne zajednice još uvek imaju značajnu ulogu u životu sela je i **Vladimir Nastović**, načelnik mitrovačke Uprave za poljoprivredu i član Saveta Mesne zajednice Mandelos. Nastović smatra da su nadležnosti koje su mesne zajednice u prošlosti mahom samostalno obavljale bile neraskidivo vezane za činjenicu da je bilo i više novca koji je takav vid nezavisnosti u radu mogao da osigura. Promene koje su nastupile krajem prošlog veka nužno su, smatra načelnik, uslovile i promene na polju rada saveta.

- Ja sam rođeni Mandelošanin pa dobro pamtim i ona vremena u kojima su mesne zajednice imale značajnog udela u životu sela. Takođe, grešio bih ako bih rekao da je danas njihova uloga zanemarena. Ona istina, nije na nivou od pre nekoliko decenija, ali i danas se bez mesnih zajednica ne može, tim pre što je to prvi nivo vlasti preko kojeg meštani sela mogu da kažu šta ih tišti, da formulišu svoje zahteve ili da prosto iznesu svoje viđenje kako bi selo trebalo da funkcioniše, objašnjava Nastović i dodaje: - Vraćanja na staro nema i to treba da bude jasno. Evo mi u Mandelosu gradimo kompletnu novu zgradu Mesne zajednice i iskreno očekujemo da će sa novom zgradom doći i novo, bolje vreme za naše selo. Nema više samodoprinos, imovine u vlasništvu mesnih zajednica, a nema više ni interesovanja za bavljenje selom kao što je nekada bilo. U takvim okolnostima, smatram, najviše što može i treba da se učini jeste uspostavljanje stabilnijih kontakata između sela i lokalne samouprave, kao i povećanje prihoda selima od strane lokalne administracije. Seosko stanovništvo čini veliki deo žitelja Grada Sremska Mitrovice, a sa druge strane to su mahom proizvođači kojima se u vremenu koje dolazi mora omogućiti da uzmu više udela ne samo u oblikovanju života svojih sela nego i samouprava na čijoj su teritoriji. Svima je jasno da je centralizacija nadležnosti koja je dovela do toga da samouprave gotovo sve drže u svojim rukama bila nužna, a kada je već tako, onda u okviru postojećeg sistema koji jedini danas može da osigura opstanak sela treba tražiti najpogodnije rešenje, a to je ravnomerna raspodela pre svega novčanih sredstava kako seoska naselja ne bi bila zapostavljena ni od urbanih, ali ni međusobno. Da bi to mogli da ostvarimo, moramo da znamo potrebe seoskog stanovništva, a za to su nam neophodne mesne zajednice. Time se krug zatvara i još jednom potvrđuje stalnost njihovog značaja.

Pitanje vraćanja značaja mesnim zajednicama, smatra i Milan Aleksić, suštinski je vezano za sveopšti ekonomski napredak. U vremenu kada je ekonomija bila rentabilnija, davanje većih nadležnosti savetima bilo je i poželjno i moguće. Danas, kako mesne zajednice više nisu u stanju da vode računa o poljoprivredi, odnosno komunalnim poslovima, te obaveze je nužno morala preuzeti lokalna samouprava.

Poljari, putari, čuvari pruge...

- U vreme kada sam ja bio mladi, mesne zajednice, ili je barem tako bilo u Martincima gde sam ja živio, bile su prilično uključene u svakodnevni život. Imale su svoje nadležnosti, novac, pitale su se za pojedine stvari, a takođe, sećam se da su imale i svoje sopstvene službe koje su u mnogome pomagale održavanje i razvoj sela. Primera radi, imali smo putare koji su po nalogu Mesne zajednice vodili računa o seoskim putevima ka gradu i drugim selima, o putevima unutar sela, kao i o kanalima. Svakog proleća on je imao zadatak da seti meštane sela da moraju da održavaju svoje kanale, a ko nije ispunjavao tu obavezbu bio je kažnjavan nekom varijantom društveno-korisnog rada i na kraju je morao da ispuni naredbu. To je kasnije nestalo, a upravo to je, vidimo nakon majskih poplava, ono što nam i te kako nedostaje. Tako-

Radoslav Nešić

de, imali smo i svoje poljare koji su vodili računa o stanju atarskih puteva, obilazili oranice i nije se moglo desiti da zatekne u njivi nekog ko nije vlasnik, a da ranije nije bilo prijavljeno da će komšija ili prijatelj za vas odraditi neki posao. Svaki poljar je imao svoje zone, bilo ih je onoliko koliko je prema ataru bilo potrebno i njima je malo šta moglo da promakne. Postojali su i mrcinari koji su sakupljali životinjski otpad i odnosili ga na mesta predviđena za bacanje, tako da se nije

moglo desiti da pokraj puta ili u atarima što je danas česta pojava naletite na leš neke životinje, priča nam rođeni Martinčanin **Radoslav Nešić** i dodaje da ništa manje važni nisu bili ni čuvari pruge koji su vodili računa da se na prugama koje su prolazile kroz sela ne dogodi nešto nepredviđeno i drugi koji su u ime Mesne zajednice vodili računa o kvalitetu života na selu.

- Ideja da se državno zemljište u jednoj katastarskoj opštini vrati mesnim zajednicama više je nego dobra. Međutim postavlja se pitanje realne mogućnosti da se takva ideja ostvari. Trenutno to nije, a čini mi se da neće ni biti ostvarivo. Shodno tome, jedina stvar koja može da se uradi jeste da se u svom radu na terenu lokalne samouprave maksimalno oslone na mesne zajednice, a pogotovo seoske, jer samo osluškivanjem potreba i problema meštana sela može se kreirati pravilna lokalna politika. Mi se toga obično setimo kada naiđemo na neke probleme, ali takav rad trebao bi da bude svakodnevno. Tako će se sva sela čuti što je jako važno i u vremena blagostanja, a posebno sada kada je teško, objašnjava Milan Aleksić.

Poput Nastovića i Aleksića i Saša Jeftić je siguran da je rešenje statusa mesnih zajednica u seoskim sredinama potrebno potražiti unutar već postojećeg sistema.

- Danas su seoske mesne zajednice ostavljene po strani. Ne mislim da ljudi u gradovima žive mnogo bolje, jer ovde se i ne radi o tome, nego

o šansi. U gradovima se sve nekako bolje vidi i jače čuje. Tu su oni koji vode samouprave i uvek je važnije da se upravo tamo sredi šta se može, a selima kako bude. Kad pogledate recimo sabračajnice, teško ćete naći u gradovima toliko loše koliko su na selima. Gradovi su blizu, mi smo daleko i zato moramo biti glasnjiji da bi se naš glas uopšte i čuo. Što se tiče unapređenja našeg statusa, predlagao sam i sada to činim, da predsednika Saveta bira skupštinska većina, da ti ljudi dalje stvaraju svoje savete i da po automatizmu budu deo opštinskog Veća, ali da se zakonski obavezuju da će voditi računa isključivo o selima iz kojih dolaze. Mada sam svestan manjakovsti ovakve ideje, mislim da je to jedini način da se glas sela čuje. Mi nemamo svoju imovinu, nemamo svoje prihode, jednom reči - nemamo ništa i kada već zavisimo od lokalne samouprave, onda bi nam barem bilo korisno da se naš glas čuje, zaključuje razgovor Jeftić.

S. Lapčević

EKO-PETROL **Eko teh**

Sremska Mitrovica

5.80
149.90
138.40
145.40
140.98
74.90

**Христос
воскресе**

Razlike u ishrani u različitim fazama

Potrebe grla se u pojedinim fazama značajno razlikuju, što uslovljava razlike u ishrani, odnosno sastavu obroka

Piše:
Aleksandar Repček dipl. ing. PSS Vrbas

Proizvodni ciklus krave uslovno se može podeliti na nekoliko faza: početak laktacije (0-70 dana), vrhunac konzumiranja suve materije obroka (70-140 dana), od sredine do kraja laktacije (140-305 dana) i zasušenje (45-60dana pred teljenje).

U idealnim uslovima ovaj ciklus bi trebalo da traje tačno godinu dana, ali u praksi je to obično nešto duže. Potrebe grla se u pojedinim fazama značajno razlikuju, što uslovljava razlike u ishrani, odnosno sastavu obroka.

Početak laktacije

Ovo je period koji traje prvih 10 nedelja (60-70 dana) laktacije. Proizvodnja mleka se brzo povećava i dostiže maksimum sa 6-8 nedelja posle teljenja. Kod visokoproduktivnih grla to može da bude i nešto kasnije. Obim konzumiranja hrane, a posebno energije, u tom periodu ne prati potrebe za proizvodnju mleka. Krava se nalazi u negativnom bilansu energije, tako da se mobilizuju njene telesne rezerve (u vidu masnog tkiva) za proizvodnju mleka. Prilagodavanje krave na obrok koji će dobiti u laktaciji je važno u ovom periodu. Povećavanje količine koncentrata za 0,5-1 kg svakog dana posle teljenja postepeno povećava unošenje hranljivih materija u organizam, a da se pri tome smanjuje rizik od nekih ishrambenih problema (kao što je odbijanje hrane ili acidoza). Treba izbegavati da količina koncentrata pređe 60% SM obroka, jer može dovesti do acidoze, smetnji u varenju i smanjenja sadržaja mlečne masti.

Potrebe u svim hranljivim materijama moraju da budu zadovoljene u ovom najznačajnijem periodu laktacije. Posebna pažnja mora da se posveti zastupljenosti vlakana, jer ona obezbeđuju normalno funkcionisanje buraga. Takođe, veoma važan je i udeo pojedinih frakcija proteina. Davanje ukupnih proteina na nivou potreba, ili čak nešto iznad toga, stimuliše konzumiranje suve materije obroka i omogućuje uspešno korišćenje telesnih rezervi za stvaranje mleka.

Početak laktacije je period u kome krave dostižu maksimalnu produkciju mleka. Od visine proizvodnje koju grlo dostigne zavisi i ukupni rezultat cele laktacije. Iako se obično ističe da krave maksimalnu proizvodnju mleka treba da dostignu što brže, smatra se da je za visokoproduktivnu kravu najbolje ako maksimum postigne između 8 -10 nedelje laktacije. Posle maksimuma kod prvotelki se proizvodnja smanjuje za oko 0,2%, a kod starijih krava 0,3% mleka na dan (ili Ishrana visokoproduktivnih krava 3% svakih 10 dana). Krave sa visokim genetskim potencijalom za proizvodnju mleka maksimum proizvodnje dostižu nešto kasnije i pokazuju bolju perzistenciju laktacije. Proizvodnja u ranoj laktaciji

u velikoj meri određuje ono što grlo može da postigne u čitavoj laktaciji. Za svaki kg povećanja koji se ostvari u ovom periodu može se očekivati da će krava proizvesti 200 do 225 kg više mleka tokom laktacije.

Konzumiranje hrane u periodu posle teljenja je smanjeno. Maksimum u konzumiranju se postiže tek nekoliko nedelja (2-4) posle postignutog maksimuma u proizvodnji mleka. Proizvodnja mleka u ranoj laktaciji se značajnim delom odvija na osnovu mobilisanih telesnih rezervi. Znatno deo rezervnih masti organizma krava koristi za zadovoljenje deficita u energiji. Nasuprot tome, samo male količine proteina mogu da se na sličan način mobilizuju iz organizma. Gubitak telesne mase od 1 kg obezbeđuje dovoljno energije za oko 6 do 7 kg mleka, a proteina za 3 do 4 kg. Prvih dana posle partusa krave treba da dobijaju isti obrok kao i pre teljenja. Ovo je period konsolidacije ishrane. Tokom prvih 10-15 dana obrok se sve više (u manjim količinama) povećava i uvode nova hraniva. Prvih nekoliko dana daje se najkvalitetnije seno, silaža najboljeg kvaliteta kao i mala količina koncentrata (ispod 3,5 kg). Potom se uvode i ostala hraniva, a količina koncentrata se povećava za 0,5-1,0 kg na dan dok se ne dostigne željena količina. Životinje sa većim masnim rezervama koje imaju potencijal za visoku proizvodnju mleka obično su najpodložnije ketozi. Ketoza je posledica poremećenog metabolizma ugljenih hidrata. Obično se javlja na početku laktacije kada grlo, u nedostatku ugljenih hidrata mobilnije energiju iz masnih depoa. Usled nepotpune oksidacije masnih kiselina nagomilavaju se ketonska tela u krvi, pri čemu organizam ne uspeva da ih ukloni. Simptomi se ogledaju u gubitku apetita i smanjenju procenta glukoze u krvi.

Nedostizanje punog maksimuma proizvodnje, kao i pojava ketoza, su problemi koji se najčešće javljaju u ovom periodu i posledica su neadekvatne ishrane pre i posle teljenja. Što je niži maksimum proizvodnje u ovom delu laktacije to je i celokupna proizvodnja u laktaciji manja.

Ishrana visokoproduktivnih krava u ovom periodu najznačajnije je da se što brže i uz što manje problema povećava konzumiranje hrane. To se prema najnovijim shvatanjima o ishrani visokoproduktivnih krava postiže na sledeći način:

- korišćenjem najkvalitetnijih kabastih hraniva;
- preciznom izbalansiranošću obroka u pogledu svih hranljivih materija;
- ravnomernim i svakodnevnim povećavanjem količine koncentrata;
- kod visokoproduktivnih grla u obrok se može dodati nešto masti, prvo 100 g/dan u početnoj fazi, a zatim povećavati do 500 g tokom sledećeg

Vrhunac laktacije obuhvata drugih 10 nedelja posle teljenja

perioda, a ako je potrebno i više, ali tek posle pete nedelje laktacije. Obroci ne treba da sadrže više od 7,5% masti u SM obroka;

- hrana mora da bude stalno na raspolaganju;
- treba izbegavati svaki mogući stres.

Vrhunac laktacije i konzumacija hrane

Ovaj period obuhvata drugih 10 nedelja (70-140 dana) posle teljenja. Krave treba održavati na vrhuncu proizvodnje koliko god je to moguće. Konzumiranje hrane se u tom periodu približava maksimumu. Krava postepeno ulazi u pozitivan bilans energije, a hranljive materije iz obroka zadovoljavaju. U tom periodu krave više ne gube telesnu masu - ili je održavaju konstantnu ili donekle povećavaju.

Posle dostizanja maksimalne proizvodnje, količina mleka se manjom ili većom brzinom smanjuje. Kod dobrih grla, koja su pri tome valjana hranjena, postiže se da ova brzina ne bude velika, odnosno visoka perzistencija laktacije.

Ovo je period laktacije u kome ishrana najdirektnije utiče na proizvodnju. Od toga kako je obrok sastavljen direktno zavisi količina dobijenog mleka. Pri tome uvek treba imati u vidu da krave imaju fizički ograničenu mogućnost konzumiranja hrane. Zbog tog ograničenja, što je veća proizvodnja mleka, to koncentracija energije i proteina u obroku mora da bude veća. Količina SM iz koncentrata u obroku u ovom periodu dostiže maksimum - i može da iznosi najviše 2,3% TM krave. U ovom periodu i dalje treba koristiti kvalitetnu kabastu hranu. Konzumiranje SM treba da bude minimalno 1,5% TM kako bi se očuvale sve funkcije buraga i održao procenat mlečne masti.

Potencijalni problemi koji nastaju tokom ovog perioda mogu da budu: nagli pad proizvodnje mleka, pad procenta mlečne masti, tihi estrus i ketoza. Da bi se obezbedilo maksimalno unošenje hranljivih materija u organizam potrebno je sledeće:

- davanje hrane više puta na dan;
- korišćenje najkvalitetnijih raspoloživih hraniva;
- permanentno smanjivati mogućnost da dođe do stresa.

Krajem prve ili u toku druge faze laktacije obično se obavlja oplodnja krave.

To se događa najčešće između 40. i 90. dana laktacije, odnosno posle

dostizanja maksimuma u proizvodnji mleka. Kako u to vreme grla dobijaju značajne količine hranljivih materija (konzumiranje SM je blizu maksimuma), to nema posebne potrebe, a ni mogućnosti, da se radi uspešnije oplodnje obrok poveća.

Faza III - Od sredine do kraja laktacije (140-305 dana)

U ovoj fazi ishrana krava je relativno jednostavna. Proizvodnja mleka opada (brzinom od 8 do 10% mesečno), krava je bremenita i nije teško zadovoljenje njenih potreba u hranljivim materijama. Količina koncentrata treba da bude na nivou koji odgovara obimu proizvodnje mleka uz to što se u ovom periodu još i nadoknađuje gubitak TM sa početka laktacije. Mlade krave - prvotelke, treba da dobiju dodatne hranljive materije za porast (oko 20% iznad potreba grla starih 2 godine, i 10% kod grla starih 3 godine). U ovom periodu smatra se da je veoma isplativo korišćenje NPN izvora azota.

Pred kraj laktacije opada proizvodnja mleka, a povećava se efikasnost iskorišćavanja hranljivih materija. Zbog toga je kraj laktacije optimalan period za popravku kondicije krava. Kako navodi Van Soest (1982) efikasnost iskorišćenja energije za proizvodnju mleka je 62% iz hrane, a 82% iz masnog tkiva. Za stvaranje masnog tkiva efikasnost iskorišćenja energije je 75% u laktaciji a 59% u zasušenju. To objašnjava zbog čega je najbolje da krava stvara telesne rezerve dok je još u laktaciji. Pri tome, stvaranje rezervi se u ovom periodu postiže bez većih metaboličkih problema ili poremećaja (masna degeneracija jetre i sl.).

Korekcija kondicije ili priprema za sledeću laktaciju treba da započne pri kraju tekuće laktacije. Zasušena grla sa suvišnim količinama telesnih masti (loja) nose u sebi potencijalne mogućnosti za pojavu ozbiljnih metaboličkih poremećaja. Sindrom debelih krava dovodi do nagomilavanja preterane količine masti u trbušnoj duplji, jetri i bubrezima, opadanja apetita i smanjenje opšte otpornosti krava na infekcije.

Faza IV - Zasušenje (45-60 dana pred teljenje)

Ovo je kritičan period u laktacionom ciklusu. Dobar program zasušenja može značajno da poveća proiz-

vodnju mleka u narednoj laktaciji i da smanji mogućnost javljanja metaboličkih problema u vreme i posle teljenja.

U periodu zasušenja grlo se priprema za partus i narednu laktaciju. Tada se može donekle popraviti i kondicija krave, a obnavlja se i tkivo vimena. Period zasušenja treba da traje najmanje 6 nedelja ali je bolje ako traje puna dva meseca. U ovom periodu hranljive materije iz obroka najefikasnije se koriste za povećanje mase ploda. Masa ploda se uvećava sve više kako se približava partus. To uslovljava i povećane potrebe u hranljivim materijama. Povećane potrebe se zadovoljavaju povećanjem udela koncentrovanih hraniva u obroku. Na nekoliko dana pred partus, međutim, prestaje se sa davanjem koncentrata.

Zasušene krave moraju da budu odvojene od grla u laktaciji. Obroci treba da budu tako formulisani da zadovoljavaju potrebe krave u svim hranljivim materijama i to za: održanje organizma, porast ploda i eventualnu popravku kondicije (ako je propušteno da se to završi u prethodnoj fazi). Konzumiranje SM obroka je oko 2% TM. Konzumiranje kabaste hrane treba da bude najmanje 1% TM. Količina koncentrata treba da bude u skladu sa potrebama ali da ne prelazi 1% TM. Ako se kao kabasto hranivo koristi silaža kukuruza, koja je bogata u energiji, konzumiranje SM može da bude i manje od 2% TM. Da bi se izbeglo tovljenje krava preporučuje se davaje kabaste hrane manje hranljive vrednosti (pšenična slama, kukuruzna stabljika i travno seno). U ovom periodu može se po potrebi ograničiti količina unesenih hranljivih materija. Zavisno da Ishrana visokoproduktivnih krava kvaliteta raspoloživo kabaste hrane, ona može da čini ceo obrok u ovom periodu.

Na oko dve nedelje pred teljenje potrebno je početi sa davanjem koncentrata koji će se koristiti u toku laktacije. To je neophodno kako bi se mikroorganizmi buraga na vreme prilagodili na tu vrstu hrane. Ovo ne mora nužno da se odnosi samo na koncentrat, već i na sva druga hraniva koja će krava dobijati tokom laktacije a koja ne dobija u vreme zasušenja.

Na dan partusa kravi se znatno smanjuje apetit. Tada joj se daje samo nešto sena i mekinja, a organizava se i količina vode. Kada sve ide normalno, krava se brzo oporavlja od porođaja, pa u narednim danima njena ishrana ulazi u fazu konsolidacije.

U ovom periodu treba zadovoljiti potrebe u Ca i P, ali izbegavati veće unošenje ovih minerala. Dovoljno je 50-80 g Ca i 30-40 g P. Ako je u obroku zasušenih krava Ca zastupljen sa više od 0,6% Ca a P više od 0,4% povećava se mogućnost pojave mlečne groznice. Takođe, u ovom periodu treba davati adekvatne količine vitamina A, D i E, jer se time s jedne strane utiče na vitalnost teleta, a s druge doprinosi boljem zdravlju krave (preventivni uticaj na zadržavanje posteljice i mlečna groznica).

Potencijalni problemi koji nastaju kada su krave u zasušenju previše ugojene na početku laktacije su: mlečna groznica, zadržavanje posteljice, masna degeneracija jetre, slab apetit i dr.

Ogroman značaj kvalitetne ishrane

PROIZVODNJA GROŽDJA, VINA I RAKIJE

Manji rod, kvalitetno vino

Prema popisu poljoprivrede iz 2012 (RZS), površina pod vinogradima u Republici Srbiji iznosi 22.149,97 hektara, od kojih je 4.667,25 hektara pod stonim sortama, a 17.482,72 hektara pod vinskim sortama. Na kraju 2014. godine u Srbiji je ubrano samo 122.483 tone groždja, dok je desetogodišnji prosek oko 350.000 tona

Piše: **Branislav Gulan**, član Odbora za selo SANU

Prema popisu poljoprivrede iz 2012. godine (Republički zavod za statistiku), površina pod vinogradima u Republici Srbiji iznosi 22.149,97 hektara, od kojih je 4.667,25 hektara pod stonim sortama, a 17.482,72 hektara pod vinskim sortama. S obzirom da popis nije sproveden i na teritoriji AP Kosova i Metohije, pretpostavlja se da su ukupne površine na celoj teritoriji Srbije oko 25.000 hektara, računajući da pojedine površine nisu ni popisane.

Prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, Republika Srbija ima devet definisanih vinogradarskih rejona i 66 definisanih vinogorja čiji se nazivi mogu koristiti za označavanje vina sa geografskim poreklom.

Rukovodilac Grupe za vinogradarstvo i vinarstvo u Ministarstvu poljoprivrede **Darko Jakšić** rekao je da je Srbija na planu zakonske regulative vezane za oblast vinarstva u poslednje tri godine uradila dosta, ali da predstoji mnogo posla u usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa regulativama EU. Po Jakšićevim rečima, značajan deo trogodišnjeg rada bio je posvećen mapiranju vinskih regiona u Srbiji što, pre svega, koristi proizvođačima vina jer će, kako je pojasnio, tačno znati kakav kvalitet vina mogu očekivati u kom regionu. "Cela Srbija je podeljena na tri vinogradarske regije, a uveden je i sistem markica koji će značajno doprineti povećanju poverenja proizvođača vina u sistem", navodi Jakšić. Markice su uvedene kako bi se označio kvalitet vina i to po vrlo strogim pravilima, kaže on. Jakšić ističe da zelena markica označava regionalni kvalitet vina i dobija se za osvojenih više od 59 indeksnih poena, crvena markica označava kvalitetna vina i za nju je neophodno da vino bude ocenjeno sa više od 79 indeksnih poena, dok se vrhunska vina obeležavaju ljubičastom markicom i moraju imati više od 89 indeksnih poena što je zaista oštar kriterijum. Upravo zbog toga, dodao je on, u Srbiji ima svega petnaestak vrhunskih vrsta vina. Ono što je neophodno uraditi da bi se naša regulativa u vinarstvu izjednačila sa evropskom jeste promena u kategorizaciji i enološkim postupcima, a vrlo je bitna i odrednica geografskog porekla, ukazuje Jakšić. "Jedna od osnovnih uslova koje nalaže EU je određivanje vinogradarskih površina i mi smo uspeli da to odredimo, tako da u Srbiji ima ukupno 25.000 hektara pod vinogradima", rekao je Jakšić. Prema proceni (RZS) proizvodnja groždja u 2014. godini bila je manja za 61,8 odsto od one u 2013. godini. To je i manje u odnosu na desetogodišnji prosek za 64,2 odsto, pa se očekuje i srazmerno smanjenje proizvodnje vina. Na kraju 2014. godine groždje u Srbiji je ubrano sa 22.150 hektara. Prinos po hektaru je bio 5.530 kilograma. Ukupna proizvodnja groždja bila je 122.483 tone.

Inače, proteklih godina prosečan rod groždja bio je oko 350.000 tona godišnje, a od njegove prerade proizvede se 1,5 miliona hektolitara vina. Na kraju 2014. godine kvalitet belih sorti je nešto bolji u odnosu na crne, što dodatno zavisi i od lokacije, kao i same sorte. Uzevši

Proizvodnja groždja u 2014. godini bila je manja za 61,8 odsto od one u 2013. godini

u obzir zalihe vina iz prethodnih godina, loša proizvodna godina zbog nepovoljnih vremenskih uslova se neće u velikoj meri odraziti na snabdevenost tržišta vinom. U Privrednoj komori Srbije ocenjuju da je Republika Srbija jedan od značajnijih proizvođača i potrošača groždja i vina u regionu zapadnog Balkana. Inače, vinogradarska proizvodnja ima skromno učešće u ukupno ostvarenoj vrednosti poljoprivredne proizvodnje od samo 2,3 odsto. Da smo uništili vinogradarsku proizvodnju u Srbiji najbolji dokaz je činjenica da je na današnjoj teritoriji Srbije 1955. godine bilo oko 135.000 hektara vinograda! Sad je počelo da se obnavlja vinogorje. U poslednjih deceniju i po Srbija, ali i ceo region, su doživeli ekspanziju podizanja vinograda i otvaranja vinskih podruma. U Srbiji danas ima oko 300 privatnih vinarija, od čega samo 20 odsto radi profitabilno, 50 ne ide ni napred ni nazad, dok 30 odsto ima ozbiljnih problema sa finansijama. Što se kvaliteta tiče statistika je mnogo bolja, čak 95 odsto vinarija ima veoma dobra vina, dok onih pet odsto ima solidna, loših nema! Srbija se približava EU pa samim tim naši proizvođači moraju da budu konkurentni sa evropskim. Cene srpskih vina nisu konkurentne na tržištu EU, tako da će srpski vinari u narednom periodu morati da smanje cene, što nije tako lako jer su proizvodne cene vina u Srbiji jako visoke. Proizvodne cene nisu samo groždje, čep i flaša, kako većina ljudi misli, već tu ulaze i komercijala, transport i marketing. Jedan od problema srpskih vinara je nekontrolisan uvoz vina, i što se toga tiče treba se ugledati na susedne zemlje kao što je Hrvatska.

Rast i potrošnja vina u Srbiji, ali u malim količinama. Ide se sa parolom bolje i jedna buteljka kvalitetnog vina, nego pet litara prosečnog, kaže proizvođač vina **Vladimir Panajotović**, vlasnik beogradske vinarije "Podrum Panajotović". Što se odnosi cene i kvalitetnog vina tiče, mislim da to u Srbiji još uvek ne može da zaživi jer su ukusi različiti, manje više sve vinarije imaju dobar kvalitet. Često se dešava da najbolje idu vina koja nisu baš najboljeg kvaliteta, ali po nekim karakteristikama odgovaraju većini ljudi.

Tradicija i vinogradi

Još od vremena imperatora Proba koji je, uvidevši sve blagodeti ovdašnje klime, doneo vinovu lozu na obronke Fruške Gore, na ovim prostorima se gaje najbolje sorte vinove loze i proizvođači vina vrhunskog kvaliteta. U vreme kada su u vinima sa ovih prostora uživala gospoda carskog Beča, pre više od jednog veka i porodica Kuzmanović iz Čerevića, na obronci Fruške Gore, počela je sa uz-

gojem vinove loze i proizvodnje vina i rakijske. Kao svedok tih vremena u podrumu se nalazi bure sa grbom Austrougarske monarhije iz 1904. godine. Do sada je bar jedan član domaćinstva iz svake generacije ostajao na porodičnom imanju i nastavljao tu tradiciju.

Tako i danas o celokupnoj proizvodnji groždja i vina brine inž **Jovan Kuzmanović**, voćarstva i vinogradarstva. Kao i kod većine drugih vinogradara, bila je zastupljena sorta Italijanski rizling kao zaštitni znak Fruškogorskog vinogorja. Do 70-tih godina XX veka Čerević je imao toliko vinograda da se proizvodnja vina beležila milionima litara. U to doba porodica Kuzmanović proizvodila je do 30.000 litara vina. Od 1980. godine u vinogradima porodice Kuzmanović uzgaja se „Neoplanta“, prva domaća sorta vinove loze za vrhunska bela vina. Stvorena na institutu u Sremskim Karlovcima kao plod ukrštanja „Traminca“ i „Smederevke“. Pored „Neoplante“ u vinogradima su zastupljene i druge sorte vinove loze: „Šardone“, „Muskat“, „Hamburg“, „Probus“ i „Frankovka“. Samo u podrumu porodice Kuzmanović, kapaciteta 15.000 litara proizvođač se vina na tradicionalan način i čuvaju u drvenim buradima i inoks sudovima. U novije vreme u sklopu vinarije nalazi se i sala za degustaciju koja može da primi 30 gostiju. Sala je napravljena adaptacijom starog vinskog podruma u kojoj gosti mogu u prijatnoj atmosferi degustirati vino uz hranu i tamburaše.

Naravno da finansijski tokovi, krize, i smanjenja dohotka utiču na potrošnju svih proizvoda, a na prvom mestu luksuznih, među kojima se nalazi i vino dodaje proizvođač vina iz sremskog sela Vizića **Vasilije Dumedaš**. Po njegovim rečima ranije su pojedinci kupovali veće količine vina, a danas veći broj gradjana kupuje manje količine vina, što negde još uvek pravi balans i omogućava brže širenje vinske kulture.

Najveći broj proizvođača vina u Srbiji su male firme. Njihova prednost je da mogu da održavaju visok kvalitet proizvoda, jer ne moraju da hrle ka hiperprodukciji, kako bi zadovoljili zahteve tržišta. U Srbiji je i veliki problem uvoz proizvoda koji su cenovno konkurentni našim i imaju bolji pedigre, ali je zato njihov kvalitet diskutabilan. Proizvođači ističu da nije dobro što se u Srbiji stalno menjaju zakoni, što onemogućava privrednicima kontinuitet u radu bez dodatnih ulaganja. Proizvođači smatraju da je porodičnim preduzećima potrebna sigurnija prodaja i plasman proizvoda.

Srbija je imala višegodišnju tendenciju opadanja proizvodnje groždja i vina. Razloga ima dosta, a do takvog procesa došlo je usled:

- Loših tržišnih uslova;
- Propadanja velikih vinarija, koje su ukupljuje groždje od malih proizvođača;
- Lošeg sortimenta namenjenog za proizvodnju vina i dugogodišnje proizvodnje vina niskog kvaliteta;
- Nepostojanja jasne kategorizacije kvaliteta vina i nedovoljno jasno obeležavanje takvih vina;
- Nedovoljne podrške ovog sektora od strane države;
- Nepostojanja modernih preradivačkih kapaciteta;

Brojke

U 2013. godini izvezeno je vina u vrednosti od 17.154.942 dolara dok je uvoz iznosio 36.939.708 dolara. Tokom prvih deset meseci

2014. godine izvoz vina je ostvaren u vrednosti od 13.622.675 dolara, dok je uvoz za isti period ostvaren u vrednosti od 27.289.329 dolara.

- Lošeg imidža srpskih vina i nedovoljne medijske promocije;
- Enormnog uvoza jeftinih vina iz Makedonije;
- Gubitka poverenja od strane kupaca po pitanju kvaliteta i kontrole domaćih vina;

Proizvodnjom groždja se bavi 80.341 gazdinstvo, što je je 12,7 odsto od ukupnog broja gazdinstava u Srbiji. Vinske sorte groždja se gaje na 17.483 hektara, što čini 75,7 odsto ukupnih površina pod vinogradima. Sorte čije je groždje namenjeno potrošnji u svezem stanju gaje se na ukupno 4.667 hektara, odnosno na 24,3 odsto ukupnih površina pod vinogradima. Poljoprivredno gazdinstvo koje se bavi proizvodnjom groždja u proseku ima 0,28 hektara pod vinovom lozom (prema podacima Republičkog zavoda za statistiku). To je sve zabeleženo i u posebnim publikacijama, „Vinogradarski atlas“ (autori **Dragoslav Ivanišević**, **Darko Jakšić** i **Nada Korać**).

Po rečima Jakšića, vinorodna Srbija obuhvata teritoriju cele republike nadmorske visine do 800 metara, kao i područja iznad ove nadmorske visine ukoliko se ona nalaze na listi rejoniranih područja sa većom nadmorskom visinom. Po njegovim rečima u okviru vinorodne Srbije identifikovana su tri regiona: centralna Srbija, Vojvodina i Kosovo i Metohija. U okviru tri regiona postoje 22 rejona sa 77 vinogorja i više vinogradarskih oaza. Na osnovu podataka prikupljenih popisom poljoprivrede 2012. godine, u regionu centralne Srbije i regionu Vojvodine (na području AP Kosovo i Metohija) popis poljoprivrede 2012. godine nije sproveden) nalazi se ukupno 22.150 hektara pod vinovom lozom, od čega u regionu centralne Srbije 17.118 hektara, a u regionu Vojvodine 5.032 hektara.

Mali broj vinarija

Broj velikih vinarija je u Srbiji relativno mali, mada po kvantitetu zauzima veliki udeo. Srednje vinarije u Srbiji predstavljaju trenutno najaktivniju grupu proizvođača, s obzirom da je sve veći broj vinarija, naročito porodičnih vinarija, koje poslednjih godina povećavaju obim proizvodnje i proširuju svoje preradivačke kapacitete prelazeći iz grupe malih u grupu srednjih vinarija. Male vinarije čine najveću grupu proizvođača vina u Srbiji. Nakon propadanja izvesnog broja bivših društvenih vinarija određen broj preradivačkih kapaciteta nije u upotrebi.

Srbija već duži niz godina ostvaruje veliki negativan bilans u spoljnotrgovinskom prometu vina. Najveći obim trgovine vinom Srbija je proteklih godina imala u okviru regiona Jugoistočne Evrope, odnosno zapadnog Balkana. Preko 50 odsto vina koje je izvezeno iz Srbije namenjeno je CEFTA tržištu i uočljiv je trend rasta izvoza na ovo tržište. Drugo po veličini

tržište vina za Srbiju je tržište Evropske unije, na koje se iz Srbije izveze od 15-43 odsto količine ukupno izvezenog vina. Poslednjih godina je primećen trend opadanja izvoza vina na ovo tržište uporedo sa izvozom vina na CEFTA tržišta. Po pitanju zemalja, izvoz vina je bio usmeren najviše u Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Nemačku, Austriju, Kanadu, Švajcarsku, Rusiju i SAD. Najveći uvoz vina ostvaren je iz Makedonije, Crne Gore i Hrvatske, Italije, Francuske i Čilea.

Nivoi carinske zaštite u trgovini groždjem i vinom između Srbije i EU regulisani su Protokolom dva Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Ovim protokolom precizirano je da Srbija ima pravo na izvoz 63.000 hektolitara vina u Evropsku uniju bez carinskih dažbina i to 53.000 hektolitara vina u originalnom pakovanju i 10.000 hektolitara vina u rinfuzu. Sa druge strane, Evropskoj uniji je odobrena preferencijalna stopa carine od nula odsto je za izvoz 25.000 hektolitara vina u Srbiju. Što se tiče uvoza vina sa ostalih tržišta u Srbiji primenjuje se carinska stopa od 30 odsto za uvoz vina na domaće tržište.

Potrošnja vina i svežeg groždja u Srbiji je niska u poređenju sa drugim zemljama i iznosi svega 2,24 kilograma po glavi stanovnika svežeg groždja, dok je potrošnja vina oko sedam litara litara po glavi stanovnika.

Nepostojanje vinske kulture u Srbiji i izuzetno mala potrošnja domaćih vina ukazuje da je neophodno u ovoj oblasti uspostaviti što aktivniji marketing i učiniti novi pristup srpskom vinarstvu, kako bi domaća vina na pravi način bila prepoznata kod nas i u svetu. Ono što trenutno jeste prednost je kvalitet domaćih vina i svi preduslovi koje je potrebno iskoristiti.

Domaći proizvođači imaju veliki problem u naplati proizvedenog vina kako od velikih trgovinskih lanaca tako i od ugostiteljskih objekata, nemaju dovoljno dobro rešenje za kvalitetan marketing, kako u Srbiji, tako i u drugim zemljama, što ih sve ukupno sprečava u daljem proširivanju proizvodnje. Neprodane zalihe iz prethodnih godina praktično umanjuju proizvodne kapacitete u narednim sezonama.

Buduća ekonomska politika u vinogradarstvu, preradi groždja i proizvodnji vina mora biti koncipirana u smislu boljeg marketinga i poboljšane efikasnosti. Potrebno je u što kraćem roku harmonizovati sve propise sa regulativom EU. Potrebno je završiti proces privatizacije u preduzećima koja raspolažu sa značajnim kapacitetima u proizvodnji i preradi groždja. U tom procesu neophodno je podsticati udruživanje malih proizvođača sa krupnijim proizvođačima, kao i regionalna udruživanja proizvođača.

(Nastaviće se)

Srbija ima devet definisanih vinogradarskih rejona i 66 definisanih vinogorja

Raznolikost

U Srbiji trenutno ima 80.000 proizvođača groždja i 217 vinarija. U sistemu vina sa oznakom geografskog porekla postoji 66 proizvođača sa 203 vina. Usled velike raznolikosti u obimu i stepenu realizacije

proizvodnje svi proizvođači groždja i vina podeljeni su u nekoliko grupa, počevši od proizvođača groždja koji nemaju mogućnost prerade, pa do velikih sistema, odnosno najvećih proizvođača.

NASTIRANJE ZEMLJIŠTA U POVRTARSKOJ PROIZVODNJI

Ranom berbom do bolje cene

Za nastiranje zemljišta koriste se različiti prirodni i sintetički materijali. Od organskih materijala to mogu biti slama, pleva, drvena strugotina, kompost, stajnjak, treset, specijalni papir. Razvojem mehanizacije za mehanizovano nastiranje zemljišta, nastiranje crnom ili tamnom polietilenskom folijom uvodi se u širu proizvodnu praksu

Pišu:

Olivera Sekulić, dipl.ing., Vladimir Sabadoš, dipl.ing., PSS Sombor

Brojne su prednosti nastiranja zemljišta u povrtarskoj proizvodnji a jedna od značajnijih je ranije sazrevanje plodova i ranija proizvodnja što obično omogućava više tržišne cene. Zbog manjeg kontakta sa zemljištem plodovi su čistiji, kvalitetniji i smanjeno je propadanje zbog truleži. Malčovanje pozitivno utiče na strukturu zemljišta, na njegova hemijska, fizička i biološka svojstva. Na pokrivenom zemljištu smanjuje se destruktivno delovanje kišnih kapi, ne obrazuje se pokorica što sve utiče na povoljan vazdušni režim. Sprečavanjem isparavanja vode, nastiranje utiče na povoljan vodni režim, a samim tim se smanjuje potreba za zalivanjem. Malč materijal preko dana sprečava suvišno zagrevanje i gubitak toplote. Time se u zemljištu smanjuju razlike između dnevnih i noćnih temperatura što povoljno utiče na rad mikroorganizama. Pri povoljnim fizičkim svojstvima zemljišta celokupan rad mikroorganizama je intenzivniji, što utiče na brže razlaganje organskih materija, odnosno na bolja hemijska svojstva zemljišta. Pri nastiranju sprečava se razvoj korova, što uz povoljnija fizička i hemijska svojstva utiče na brži rast i razvoj biljke. Nastiranjem zemljišta utiče se i na: ravnomerniju dnevno-noćnu temperaturu zemljišta, održavanje koncentracije CO₂ u vazduhu neposredno oko biljke, smanjenje vlažnosti vazduha, poboljšanje mikrobiološke aktivnosti, smanjivanje opasnosti od razvoja biljnih bolesti. Pošto tehnika primene palstične folije podrazumeva sistem „kap po kap“ hranljive materije se fertigacijom unose u sistem i precizno dovode do korenovog sistema čime je i gubitak hranljivih materija minimalan.

Vrste materijala za nastiranje

Za nastiranje zemljišta koriste se različiti prirodni i sintetički materijali. Od organskih materijala to mogu biti: slama, pleva, drvena strugotina, kompost, stajnjak, treset, specijalni papir. Razvojem mehanizacije za mehanizovano nastiranje zemljišta, nastiranje crnom ili tamnom polietilenskom folijom uvodi se u širu proizvodnu praksu najčešće u proizvodnji jagoda, lubenica, dinja, paprike i paradajza [1]. Danas se za nastiranje koristi najčešće crna ili tamna polietilenska folija debljine

Nastiranje folijom

0,03-15 mm i širine od 80-150 cm. [2] Za proizvodnju savremenih plastičnih filmova koriste se kvalitetni polimeri i aditivi pa ove filmove odlukuju izvandredne osobine istegljivosti, fotoselektivnosti, mehaničke otpornosti, adhezivnosti. [1]. Pre postavljanja folije zemljište se obradi, pođubri, površinski pripremi za setvu ili sadnju i zalije. Potrebno je da površina zemljišta bude ravna kako bi folija što bolje priliegla uz zemlju.[2]

Plastični filmovi za nastiranje zemljišta mogu biti nerazgradljivi i razgradljivi (fotorazgradljivi i biorazgradljivi) [1].

U ranoj proizvodnji povrća kod toploljubivih vrsta koriste se transparentni filmovi. Za malčovanje biljaka snažnog rasta ili višegodišnjih kultura u rasadnicima kada je potrebna i zaštita od zakorovljavanja koriste se crne malč folije koje propuštaju mali deo ultraljubičastog, infracrvenog i vidljivog dela spektra. Ovakve folije su UV stabilizovane, veće debljine i mogu se koristiti i do 5 godina. Za gajenje useva u toplijem delu vegetacione sezone koriste se belo-crne folije koje se odlikuju visokom refleksijom svetlosnih i toplotnih talasa. Jaka refleksija je važan faktor za gajenje paradajza i paprike u vansezonskom periodu. Crveno-braon folija koja ima izuzetan termički efekat i doprinosi ranijem sazrevanju plodova koristi se isključivo u gajenju paradajza. Žuto-crna folija je kao crno-bela izu-

zetno hladna folija, i koristi se samo u letnjem gajenju povrća na otvorenom polju kada se očekuje jak napad vaši i bele mušice.

Nakon završenog vegetacionog ciklusa sledi uklanjanje folije sa parcele. Iako postoje rešenja za polumehanizovano i mehanizovano uklanjanje folije ono se najčešće obavlja ručno. Imajući u vidu činjenicu o mogućem uticaju plastičnih filmova na životnu sredinu, nakon završene vegetacije neophodno je upotrebljenu foliju ukloniti sa parcele i odložiti na odgovarajuća mesta. Značajan doprinos u rešavanju ovog problema je proizvodnja i primena razgradljivih folija. Kod upotrebe fotorazgradljivih folija potrebno je uskladiti vreme početka razgradnje folije od momenta postavljanja sa dužinom vegetacije gajene biljke. Polimere je moguće učiniti i biorazgradljivim ugradnjom skroba kao punioca u makromolekulsku strukturu. Mikroorganizmi koriste skrob kao hranu i time se narušava i raspada polimerna struktura.

Rezultati oglada sa paradajzom

Poljoprivredna stručna služba „Sombor“ je u periodu 2011-2013. godine izvela demonstracione ogledne povrća na otvorenom i zaštićenom prostoru sa 360 sorti i hibrida 21 različite povrtarske vrste. Ogledi su izvedeni na površini od 3.5 ha u sistemu za navodnjavanje „kap po kap“ i veštačkom kišom, sa nastiranjem folijom, uz primenu najsavremenijih đubriva i sredstava za zaštitu bilja. U tabelama 1 i 2 prikazani su rezultati oglada sa paradajzom u 2012. i 2013. godini koje su svaka za sebe bile specifične a time i značajno različite u pogledu meteoroloških uslova koji su vladali tokom vegetacije u ove dve godine. U 2012. godini količina padavani u periodu mart-oktobar iznosila je 257,2 mm dok je u istom periodu u 2013. godini izmereno 503,8 mm. Sagledavajući prinose u navedene dve godine može se zaključiti da je upotreba folije u proizvodnji paradajza u potpunosti opravdala primenu.

Zaključak

Da bi nastiranje zemljišta ekonomski opravdalo svoju primenu u proizvodnji povrća, pre odlučivanja za primenu ove specijalne agroteh-

Sorta	Prinos t/ha
CRX 71111	73.6
FABIOLA	70.4
CRX 71722	74.4
AVATAR	58.2
CRX 71056	80.4
CRX 71149	64.5
CRX 71302	74.9
CRX 71181	80.2
CRX 71747	62.5
CRX 71888	65.4
SYLVIA	70.7
CRX 71777	67.8
NATASHA	81.5
CRX 8225	68.6
DEEMA	78.5
TORQUAY	66.7
BSS 714	62.0
BSS 815	60.7
TOYOTO	73.5
TORBAY	79.1
TOPSPIN	71.0
BENITO	97.8
PEGAZ	57.9
BAČKA	92.1
KNJAZ	68.8
ALPARAC	98.9
CHERRY JASMIN	37.7
SP 109	93.2
NARVIK	69.3
ADONIS	52.3
FANTOM	106.0
KAZANOVA	54.5
URAGAN	71.4
MARATON	62.1
ROKER	52.5
SAINT PIERRE	54.3

Tabela 2. Prinos ploda paradajza u 2013. godini

Nastiranje slamom

Nastiranje lomljenom korom drveta

ničke mere, važno je detaljno se upoznati sa vrstama i karakteristikama folija koje se koriste u proizvodnji. Osnovni preduslov za uspešno postavljanje folije je i kvalitetno poravnata parcela. Takođe je važno za odgovarajuću povrtarsku vrstu upotrebiti adekvatnu foliju. U toplijim godinama, zbog bolje pokrivenosti i zasenjivanja zemljišta treba napraviti dobar izbor odgovarajuće kulture, da tokom leta ne bi došlo do prekomerne akumulacije toplote ispod plastičnog filma.

Literatura:

[1] Anđelko Bajkin, Ondrej Ponjičan, Saša Orlović, Somer Deže (2005): *Mašine u hortikulturi*, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet

[2] Branka Lazić, Đurkovića M., Marković V., Ilin Ž. (2001) *Povrtarstvo*, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet

[3] http://www.poljoberza.net/PG14_5.aspx

Stari recepti

Rolnice sa sirom

Potrebno je: 500g kora za pitu
Za fil - nadev: 500g sitnog sira, 1 jaje, 4 kašike kisele pavlake, so po potrebi.
Za premaz kora: 4 kašike ulja, 4 kašike jogurta, 4 kašike kisele pavlake, 1 jaje
 Sastojke za fil sve sjedinite kulinarskom žicom u jedan dublji sud. Takođe i sir pomešajte sa jajetom,

kiselom pavlakom i posolite ga.
Priprema:
 Kore podeliti na dve, a zatim dve kore, jednu preko druge raširiti i po sredini preseći nožem.
 Zatim jednu polovinu - trakicu premazati smesom od jogurta, a preko nje staviti drugu koru.
 Na jedan kraj staviti sir.
 Preklopiti krajeve i urolati.

Ređati u pleh koji ste obložili pek papirom.
 Svaku rolnu redjati jednu do druge.
 Ako vam preostane smese za mazanje prelijte sve rolne na kraju, a svaku pojedinačno premažite uljem.
 Pecite u pregrejanoj rerni 30-40 minuta na 200 stepeni.

Ljubavna pisma

Priprema testa:
 140 gr maslaca, 140 gr brašna, 4 žumanca, malo soli. Mesiti dok testo ne počne da se odvaja od ruku. napraviti 33 kuglice i svaku razvući u kvadrat.

Priprema nadeva:
 - umutiti sneg od 4 belanca sa 140 gr. šećera, pa dodati 140 gr mlevenih oraha. staviti po malo nadeva na svaki kvadratić i saviti u obliku pisma

Čupavci

Potrebno je za testo: 1/3 margarina, 1 jaje, 1 prasak za pecivo, 300 gr brasna, 150 gr secera, 2 kašike vode.
Potrebno je za preliv: 2/3 margarina, 150 gr. secera, 5 stangli cokolade, 1 soljica vode.
Priprema:
 Umesiti testo od navedenih sastojaka, rukom rasporediti po nauljenom plehu i peći.
 Pečen i prohladjen kolač seći na pravilne kocke, svaku kocku umočiti u pripremljeni preliv pa odmah zatim u kokosovo brašno.

Kifle na kukuruzovini

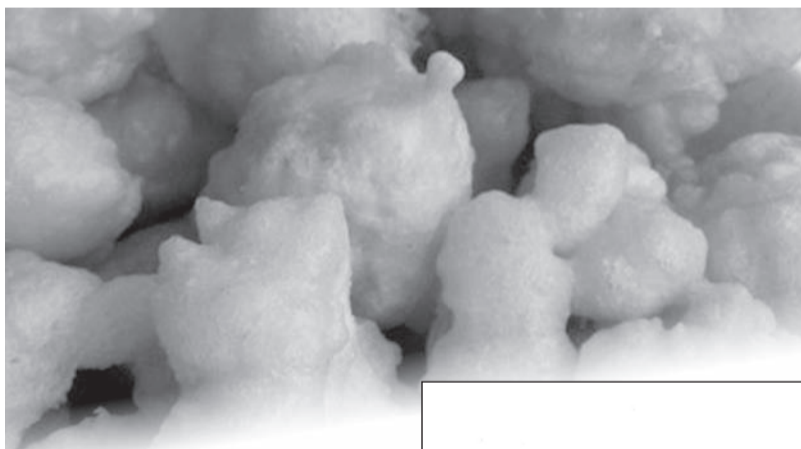

Potrebno je:
 2 dcl mleka, 2 dcl vode, 1 kvasac, 2 jaja, so, šećer, 750 gr brašna
Priprema:
 Pustiti da ta masa proradi, pa postepeno dodati 750 gr. brašna i 2 jaja. Ostaviti testo da naraste.
 Izraditi 2 pune kašike masti, sa njom premazati testo, pa posuti kristal šećerom. Testo rastanjiti

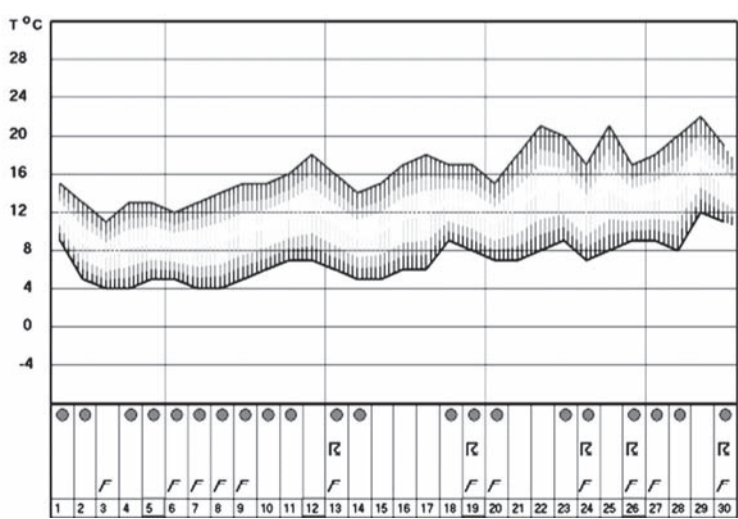
oklagijom (na platnu, prethodno posutim brasnom) zatim ga razvući rukama. Premazati sa masti i šećerom.
 Uvijati testo (platnom, kao za pitu) 2-3 puta, seći na parčad i uvijati na kukuruzovinu. Premazati testo sa žumancetom i posuti šećerom.
 Peći samo 10-15 minuta na 230 stepeni.

Uštipci

Način pripreme:
 Umutiti 3 žumanca i postepeno dodavati 1/2 litra mlake, malo posoljene vode, usuti 1/2 kg brašna i lupati varjačom dok testo ne dobije mehure.
 Na kraju dodati umućena 3 belanca i lagano sjediniti sve. Spušćati kašikom uštipke u dosta vrele masti ili ulja. Pržene uvaljati u šećer u prahu.

Prognoza vremena do kraja aprila

Promet roba na Produktnoj berzi

od 30. marta do 3. aprila 2015.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Rast cene kukuruza
- Blagi rast cene soje
- Dešavanja na svetskim berzama

Prva nedelja aprila je verna kopija poslednje nedelje marta, bar što se tiče tržišnih dešavanja na organizovanom berzanskom tržištu u Novom Sadu. Pasivno tržište, niske cene i naglašena nelikvidnost, karakteristike su koje su aktuelne na tržišnoj sceni primarnih poljoprivrednih proizvoda u Srbiji u poslednjih mesec dana. Sasvim male naznake o mogućem

rastu cene pšenice na međunarodnim tržištima bi mogli donekle promeniti trenutnu sumornu sliku na tržištu žitarica. Promet od 415 tona robe spada u red ekstremno niskih nedeljnih prometa i tek je za 3,75% veći u odnosu na rekordno mali promet u prethodnoj nedelji. Finansijska vrednost prometa je iznosila 7.939.250 dinara i za 22,12% je manja nego pre-

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2014.	390	17,27-17,60	390	17,27-17,60	+2,65%
Soja, rod 2014.	25	44,55	25	44,55	+0,25%
Pšenica, rod 2014.	500	22,00	-	-	-

PRODEX

Još jedna radna nedelja u nizu, koja donosi ekstremno mali obim prometa na „Produktnoj berzi“ u Novom Sadu. Trgovano je samo kukuruzom i sojom. Tražnja za pšenicom je veoma skromna, tako da ni znatno niže cenovne kotacije na strani ponude, u odnosu na poslednju zaključenu cenu, nisu naišle na afirmativan odgovor kupaca.

Cena soje, na današnji dan, je tek za 0,10 din/kg veća nego prošlog petka, tako da se može govoriti o cenovnoj stabilnosti na ovom tržišnom segmentu. Za razliku od

ovog tržišta, tržište kukuruza je tokom nedelje registrovalo trend rasta cene, koja je tokom nedelje dostizala nivo i od 16,00 din/kg, bez PDV-a. Ovu nedelju je cena kukuruza završila na kotaciji od 15,90 din/kg, bez PDV-a, što je za 0,40 din/kg više nego prošlog petka.

Ovonedeljni rast cene kukuruza, prouzrokovao je i rast indeksne vrednosti PRODEX-a, u odnosu na prošli petak i to za 1,37 indeksnih poena, beležeći aktuelnu indeksnu vrednost od 207,38 poena.

hodne nedelje, s obzirom na dominantno učešće najjeftinije robe (kukuruz) u ukupnom prometu na berzanskom tržištu.

Cena pšenice je u poslednjih mesec dana toliko pala, da vlasnici hlebnog žita definitivno smatraju da je to donji prag ispod kojeg više nisu spremni da nude svoju robu. Podsetimo, niža cena je bila samo u periodu juli - novembar. Kada se za period od novembra prošle, pa do aprila ove godine ukalkulišu troškovi skladištenja, cena iz prethodne nedelje od 19,50 din/kg bez PDV je poptuno neprivlačna za prodav-

ce. Upravo to i jeste osnovni razlog povlačenja prodavaca sa ovog tržišta i činjenice da protekle nedelje nije sklopljen ni jedan kupoprodajni ugovor u trgovanju ovom robom preko berze.

Kukuruz, očekivano i dalje koliko toliko održava likvidnost tržišta žitarica svojim pojavljivanjem na tržištu. Blagi rast cene ove robe mogao bi da bude signal veće tržišne aktivnosti u narednom periodu. Međutim, ova ekonomska godina nas je ako ništa drugo, a ono naučila da ne donosimo preuranjene procene ma koliko

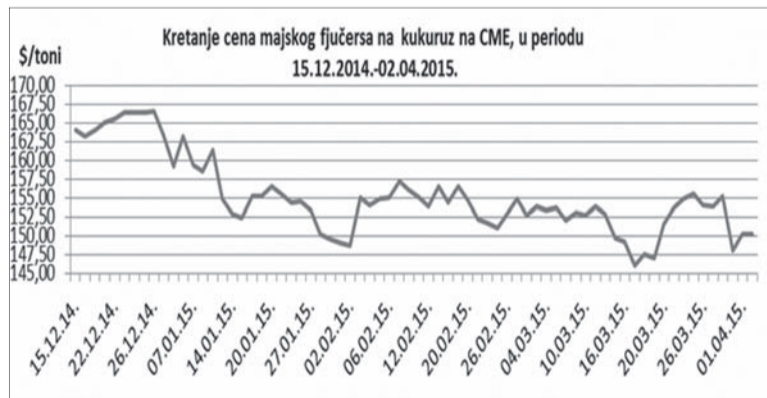
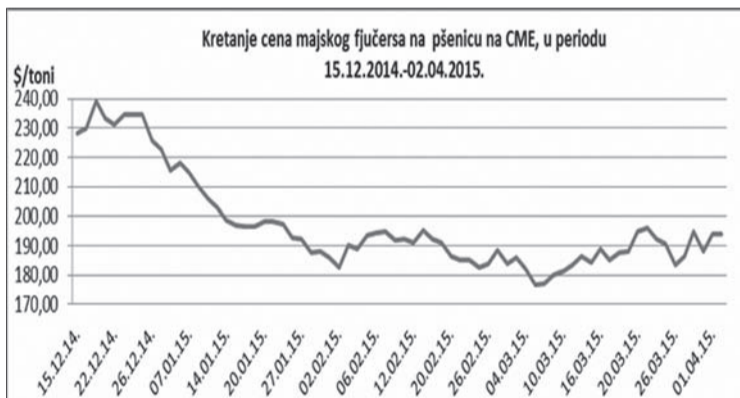
one bili logične i očekivane. Cena kukuruza u nedelji za nama kretala se u rasponu od 15,70 din/kg bez PDV, pa do 16,00 din/kg. Prosečna cen trgovanja je iznosila 17,50 din/kg (15,91 bez PDV), što je rast od 2,65% u odnosu na prethodnu nedelju.

Soja i u periodima potpune tržišne pasivnosti pronalazi svoje mesto na berzanskom tržištu. Protekle nedelje ovom robom je trgovano po ceni od 44,55 din/kg (40,50 bez PDV), što je za neznatnih 0,25% veća cena od prosečne cene trgovanja u prethodnoj nedelji.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP MAJSKI 2015.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	186,51 \$/t	194,82 \$/t	187,98 \$/t	194,16 \$/t	194,16 \$/t
Kukuruz	153,93 \$/t	155,27 \$/t	148,10 \$/t	150,23 \$/t	150,23 \$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
176,10 EUR/t (futures maj 15)	135,32 EUR/t (futures maj 15)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
193,75 EUR/t (futures maj 15)	164,50 EUR/t (futures jun 15)

U Budimpešti se cena fjučersa na pšenicu pala za 2,52%, dok je fjučers na kukuruz jeftiniji za 1,28% u odnosu na prethodnu nedelju. Majski fjučers na pšenicu u Parizu u poslednjih nedelju dana poskupeo za 2,79%, dok je kukuruz skočio za 1,54%.

U odnosu na prethodnu nedelju majski fjučers na pšenicu je skuplji za 5,85%, dok je fjučers na kukuruz jeftiniji za 2,45 %.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, mart 14	358,04 \$/t	355,54 \$/t	357,60 \$/t	363,62 \$/t	363,62 \$/t
Sojina sačma, mart 14	322,40 \$/t	323,20 \$/t	326,80 \$/t	331,90 \$/t	331,90 \$/t

Majski fjučers na soju je skuplji za 1,56% u odnosu na prošli petak, dok je fjučers na sojinu sačmu na CME poskupeo za 2,95%.

OBIM I STRUKTURA PROMETA NA PRODUKTNOJ BERZI U MARTU 2015. GODINE

Najveća promena cene i to u negativnom smeru, tokom marta je zabeležena na tržištu hlebnog zrna. Za razliku od ovog tržišta, kod kukuruza i soje je došlo

do blagog cenovnog skoka u odnosu na cenu iz februara. Ukupan količinski promet u trgovanju preko „Produktne berze“ je u odnosu na prethodni mesec niži za 19,06%

i obuhvatao je 4.138 tona robe, čija je finansijska vrednost iznosila 92.214.500,00 din (pad za 15,39%).

PB

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivovodic@limagrain.com
www.limagrain.rs

VOĆE 30.3.2015.-6.4.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	170.00	220.00	220.00	bez promene	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Domaće	kg	145.00	147.00	145.00	pad	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	100.00	100.00	rast	slaba
4	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	320.00	360.00	360.00	rast	vrlo slaba
5	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	320.00	360.00	360.00	rast	vrlo slaba
6	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	rast	prosečna
7	Jabuka (Ajdared)	Uvoz(uvoz)	kg	70.00	70.00	70.00	rast	slaba
8	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	80.00	85.00	85.00	-	slaba
9	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	105.00	100.00	rast	vrlo slaba
10	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	pad	vrlo slaba
11	Jabuka (Delišes zlatni)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	80.00	75.00	bez promene	slaba
12	Jabuka (Gloster)	Domaće	kg	65.00	65.00	65.00	-	vrlo slaba
13	Jabuka (Greni Smit)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	80.00	75.00	bez promene	vrlo slaba
14	Jabuka (Jonagold)	Uvoz(uvoz)	kg	70.00	75.00	75.00	rast	slaba
15	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	55.00	65.00	65.00	rast	slaba
16	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	60.00	65.00	65.00	bez promene	slaba
17	Jagoda (sve sorte)	Uvoz(Grčka)	kg	360.00	380.00	360.00	pad	prosečna
18	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	150.00	150.00	bez promene	slaba
19	Kruška (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	170.00	160.00	rast	slaba

POVRĆE 30.3.2015.-6.4.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	12.00	20.00	13.00	pad	prosečna
2	Boranija (žuta)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	220.00	220.00	pad	vrlo slaba
3	Brokola (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	210.00	200.00	bez promene	vrlo slaba
4	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	150.00	160.00	150.00	bez promene	prosečna
5	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	bez promene	dobra
6	Dinja (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	180.00	180.00	rast	vrlo slaba
7	Karfiol (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	160.00	160.00	rast	vrlo slaba
8	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	120.00	100.00	pad	slaba
9	Kelj pupčar (sve sorte)	Domaće	kg	150.00	180.00	180.00	rast	slaba
10	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	160.00	180.00	180.00	pad	prosečna
11	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	130.00	140.00	140.00	pad	prosečna
12	Krompir (beli)	Domaće	kg	30.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
13	Krompir (crveni)	Domaće	kg	30.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
14	Krompir (mladi)	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	200.00	200.00	rast	vrlo slaba
15	Kupus (mladi)	Uvoz(uvoz)	kg	130.00	130.00	130.00	-	vrlo slaba
16	Kupus (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	85.00	80.00	pad	slaba
17	Lubenica (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	180.00	180.00	-	vrlo slaba
18	Luk beli (mladi)	Domaće	veza	25.00	25.00	25.00	bez promene	vrlo slaba
19	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	260.00	400.00	350.00	rast	prosečna
20	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	20.00	22.00	20.00	pad	prosečna
21	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	30.00	40.00	30.00	bez promene	dobra
22	Paprika (Babura)	Uvoz(uvoz)	kg	230.00	310.00	235.00	rast	slaba
23	Paprika (ljuta)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	600.00	500.00	rast	vrlo slaba
24	Paprika (ostala)	Uvoz(uvoz)	kg	235.00	280.00	235.00	rast	vrlo slaba
25	Paprika (šilja)	Uvoz(uvoz)	kg	260.00	300.00	280.00	rast	slaba
26	Paradajz (chery)	Uvoz(uvoz)	kg	270.00	300.00	300.00	bez promene	vrlo slaba
27	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	190.00	165.00	rast	prosečna
28	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	250.00	240.00	bez promene	prosečna
29	Pasulj (beli tetovac)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	300.00	300.00	bez promene	prosečna
30	Pasulj (beli)	Domaće	kg	200.00	220.00	220.00	bez promene	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	19.00	20.00	20.00	bez promene	dobra

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	17.00	19.00	18.00	bez promene	dobra
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	24.00	26.00	25.00	rast	prosečna
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	80.00	100.00	90.00	bez promene	prosečna
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	bez promene	slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	18.00	20.00	19.00	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	23.00	25.00	24.00	rast	slaba
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	50.00	60.00	55.00	bez promene	slaba
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	25.00	27.00	26.00	rast	prosečna
6	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Domaće	kg	14.00	15.20	15.20	bez promene	prosečna
2	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	rinfuz	Domaće	kg	14.00	15.20	15.20	bez promene	prosečna
3	Pšenica	rinfuz	Domaće	kg	19.70	21.50	21.50	bez promene	slaba

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Južno-banatski okrug

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	300.00	300.00	300.00	-	slaba
2	Junad	>480kg	sve rase	200.00	220.00	220.00	bez promene	prosečna
3	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110.00	110.00	110.00	bez promene	vrlo slaba
4	Tovljenici	80-120kg	sve rase	130.00	140.00	140.00	bez promene	prosečna

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Pančevo stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Jed. mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	kg	300.00	300.00	300.00	bez promene	slaba
2	Prasad	16-25kg	sve rase	kg	250.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna
3	Prasad	<=15kg	sve rase	kg	250.00	260.00	260.00	bez promene	slaba
4	Tovljenici	80-120kg	sve rase	kg	130.00	140.00	140.00	bez promene	vrlo slaba

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

• Prodajem Vladimirca, novi tip sa jednim menjačem u dobrom stanju. Može zamena za Fergusona 533 ili 539. Prodajem setvospremač u dobrom stanju. Tel: 467-717.

• Ursus C360 1984. god, plug Leopard dvobrazdni, 4500evra. Urađena puna generalna, radio samo 50 sati, ima kabinu, prvi i jedini vlasnik, održavan, uz njega ide plug, drljača četvorokrlna i prikolica ručne izrade. Sve zajedno 4500 evra. Tel: 060/338-94-30

• Traktor kosačica nova, 1300 evra. Traktor je polovan ali bez ikakvih tragova korišćenja. Bukvalno kao nov. Sve na njemu je fabričko i u savršenom stanju. Na zadnjoj fotografiji se vidi izlazna cev za izbacivanje trave i tu se vidi da mašina nije korišćena. Pogonski motor od 12,5 KS i zahvat noževa 92 cm. Tel: 061/171-50-38.

• Traktor Volvo bm814, cena 5450 evra. Traktor u dobrom stanju, sve ispravno. Zamena za kiper kamion do 3500 evra. Za manji traktor i doplata. Moguca kombinacija navedenih. Tel: 060/471-47-88.

• Kombajn Zmaj dvoredni 223, 10000 evra. Berač Zmaj dvoredni 223, 100 jutara obrao, kao nov. Poteznica pozadi za vuču 3 prikolicе pune kukuruza u klip. Čizma ugrađena proširen zadnji točak da ne gazi red. Tel: 066/521-81-11.

• Prodajem Vladimirca novi tip sa jednim menjačem u dobrom stanju i setvospremač. Tel:467-717.

• Prodajem traktor 577 novi tip sa dva para zadnjih točkova.Tel: 069/668-206.

• Prodajem setvospremač u dobrom stanju. Tel: 467-717.

• Vladimirc T 25, 1600€. Traktor je u odličnom stanju, hidraulika ispravna, gume sve nove. Tel: 064/000-26-60.

• Prikolica jednoosovinka, kiper, 4 tone nosivosti, 1989. godište, 1200€. Tel: 063/531-155.

• Traktor RX170 u odličnom stanju, a uz traktor i tanjiraču, setvospremač i gruber. Traktor je 12.200 EUR, a u kompletu sve zajedno 20.200 EUR. Tel: 063/217-287.

• Motokultivator Mio standard 4KS, sa priključcima (većina je samogradnja), benzin, gumeni točkovi, cena dogovor. Tel: 062/819-04-39.

• Motokultivator IMT 506, sa motikama i točkovima, 360€. Tel: 064/177-99-12.

• Traktor Volvo bm814, 5.500€. Traktor u dobrom stanju, sve ispravno. Zamena za kiper kamion do 3.500 EUR. Za manji traktor i doplata. Moguća kombinacija navedenih. Tel: 060/471-47-88.

• Zetor 12045, 7.600€. Traktor u dobrom stanju. Tel: 062/376-776.

• Kombajn deutz fhar 2780, god. 1986, klima secka, heder 4.20m sa kolicima, dobro održavan i garažiran. Tel: 063/868-00-38.

• IMT 539, 2.850€. IMT 539 je u radnom stanju, ima zadnje gume nove, Beška. Tel: 063/736-40-06.

• Berač za kukuruz Berko, može zamena za prikolicu Zmajevku. 5000€. Tel: 069/115-70-73.

• Traktor IMT 577 DV, 1991. god, očuvan, 1.500 sati, motor nije diran, 10.000€. Tel: 022/313-543.

• Kombajn Zmaj dvoredni 223, 10.000€. Berač Zmaj dvoredni 223, 100 jutara obrao, kao nov. Poteznica pozadi za vuču 3 prikolicе pune kukuruza u klip. Čizma ugrađena proširen zadnji točak da ne gazi red. Tel: 022/313-543.

• Rakovica 65 4.900€. 1991. god. ekstra stanje, nije pucao blok, nije farbana, objavljene tablice, prvi vlasnik. Tel:063/531-155.

• IMT 539 4.800€, 1992. god. u perfektnom stanju, 1920 radnih sati, kabina, kompresor, sve fabričko na njemu, sve gume nove, izuzetno očuvan, prvi vlasnik. Tel:063/531-155.

• Traktor Volvo bm814, 5.800€. Traktor u dobrom stanju, sve ispravno.Tel:060/471-47-88.

• Berač 221 sa bunkerom i rudom na hidraulično ukrštanje, u dobrom stanju. Tel:060/066-45-96.

• Zmajevka tip 470. Svetlosna signalizacija, vazdušne kočnice, kipuže, ima i ručnu kipu. Pod-lim 3mm, ojačana, široke gume, registrovana. Tel:022/265-61-11.

• Deutz Fahr 6.50 11.500€, 1985. god. u odličnom stanju, 140KS, zadnje gume nove, registrovan, može zamena. Tel:063/531-155.

• Zmaj prikolica. Prikolica je izremontovana šasija, ispekarena stranice 2mm, patos 5mm, gume nove, registrovana. Tel:064/193-69-97.

• Belarus T40 1.600€. Telefon 1015/450-144.

• Massey Ferguson 3090 10.700€, 1988. god. u ekstra stanju, 110KS, registrovan, može zamena. Tel:063/531-155.

• Traktor Same Silver u dobrom stanju, godište 2004., 105 KS. Cena 7.000 evra. Tel:065/900-72-72.

OPREMA

• Prodajem krunjač veliki Čakovec, 20 tona na kardan sa elevatorom za šepurike. Sve u radnom stanju, cena po dogovoru. Tel: 064/277-13-05.

• Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel. 064/516-97-10.

• Poljomehanizacija - pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.

• Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/161-55-09.

• Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravni. Cena 1.000 evra. Tel:-060/670-36-60.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.

• Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 06-4/161-55-09.

• Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravni. Cena 1.000 evra. Tel:-060/670-36-60.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.

• Točak za špartač, 3000 din. Ispravan točak. Tel: 064/233-15-31.

• Dve sušare za duvan 42 i 44 rama na drva, u potpuno ispravnom stanju, cena za obe 3600 evra. Tel: 060/651-63-77.

• Zmaj 485 1987. godište, stranice Zmaj 2 mm, patos 2mm, gume 16 pr. Tel: 063/8-36-98-28.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

• Agro-an plug po licenci Landsberg 3x35cm, visina 70cm, 1300 evra. Tel: 060/545-75-56.

• Prikolica Zmaj 6 t kiper, vazdušna i elektro instalacija.Dimenzije 430x210x90, 2300 evra. Tel: 060/545-75-56.

• Transporter za kukuruz Lifam 9 m, kao nov. Pune gume bez duvanja i treći točak pozadi bez podizanja, lako se kreće, 800 evra. Tel: 066/521-81-11.

• Cisternu metalnu zapremine 3000l korišćena za navodnjavanje, 650evra. Tel: 064/145-44-30.

• Nodet Gougis GC 4m/žitna sejalicu 4m, automatski markiri, stalni tragovi, extra stanje, uvoz CH. Tel: 064/510-98-66.

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

• Berač za kukuruz Zmaj 214 jednoredni, 1983. god. u ispravnom stanju, 1900 evra. Tel: 063/531-155.

• Prodajem špediter Dubrava. Tel: 061/325-30-90.

• Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 06-4/161-55-09.

• Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravni. Cena 1.000 evra. Tel:-060/670-36-60

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.

• Poljomehanizacija - pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.

• Prodajem krunjač veliki Čakovec, 20 tona na kardan sa elevatorom za šepurike.Sve u radnom stanju, cena po dogovoru. Tel: 064/277-13-05.

• Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.

• Horizontalni transporter. Trofazni motor sa 3 ks sa zaštitom. Proizvođač Mašinogradnja Ada. Proizveden 17.10.2007. Tel: 064/397-30-67.

• Rasturivač za stajnjak, 1300€. Tel: 064/296-37-99.

• Sušara za žitarice, kapaciteta 5000kg. Gorionik od 55kW, na dizel, 3.200€. Tel: 064/821-13-30.

• Prekrupač, proizvođač Osijek, u solidnom stanju, Indjija. Tel: 062/819-04-39.

• Krunjač prekrupač Poljostroj Odžaci, trofazni, malo korišćen. Ninoslav Zdravković, Banja Vrdnik. Tel: 160€.

• Prskalica Morava, 550€. Zapremine 660L, pumpa Komet BP 105/20, širina grana 10m. Stanje odlično. Nalazi se u selu Suljam. Tel: 064/296-37-99.

• Polovan atomizer 440l Slovenačka pumpa, 650€. Tel: 063/897-91-48.

• Špartač i tarup za repu, ispravno stanje, špartač ima tanjire i original motikice + srednje motike veće. Tel: 063/766-88-49.

**VOĐENJE KNJIGOVODSTVA
POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA
KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA
"BILANS VM"
Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450**

• Tomas pumpa za navodnjavanje, 350 l/min. Tel: 062/819-04-39.

• Četvorokrlnne, petokrlnne masivne drljače za traktore preko 60KS i trokrilne proširene za traktore ispod 60KS. Tel: 064/233-15-31.

• Prskalica Morava 660l, 550€. Prskalica Morava 660l, raspon grana 10m Pumpa Comet 105 l/min.U fabričkom stanju cena po dogovoru. Tel: 060/545-75-56.

• Polovna kosačica sa brixovim motorom, 80€. Tel: 064/177-99-12.

• Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/161-55-09.

• Prikolica Zmaj 6 tona kiper, vazdušna i elektro instalacija. Dimenzije 430x210x90 Tel: 060/545-75-56.

• Agro-an plug po licenci Vogel-not 3x35cm, visina 70cm. Tel: 060/545-75-56.

• Muzilica Diva neizmjenična, muze neizmjenično, dva prednja vimena pa dva zadnja. Tel: 022/555-178.

• Špartač IMT, 239€. Tel: 060/825-89-09.

• Nodet pneumasem 4 reda. Pneumatska sejalicu za kukuruz 4 reda. Široka creva, kompletno remontovana, iz uvoza. Tel: 064/510-98-66.

• Nodet Gougis GC 4m/žitna sejalicu 4m, automatski markiri, stalni tragovi, extra stanje, uvoz CH. Tel: 064/510-98-66.

• Rolbaler Deutz Fahr rb 3.80, 5.600€. Rolbaler sa varijabilnom komorom. Širina bale 120, prečnik od 50 do 180. Široki pikap brzo vezanje sa dva kanapa. Prvi kaiševi. Tel: 062/376-776.

• Plugovi-dva pluga obrtača Lemken dvobrazdni i trobrazdni, obrtač Frost, nemački trobrazdni, ravnjak OLT- jednobrazdni, i vadilica za repu, mehanička, sve je u odličnom očuvanom stanju i imam kardan od prednje vuče od traktora Torpeda devedesetke, kardan je remontovan kao nov, stoji za rezervu. Tel: 061/200-32-17.

• Plug. Tel: 064/276-15-63.

• Prodajem drljaču i prikolicu Dubrava 2,5 tona osovinka. Tel:064/397-29-32.

• Četvororedna sadilica sa nosačima za rasad. Sadilica za više vrsta rasada, u dobrom stanju. Ima nosače za tacne. Tel: 063/582-959.

• Presa John Deer 342, plugovi IMT sa dve i tri brazde, prskalica Rau 440l.Tel: 063/767-73-97.

• Krunjač Bečejac 12t na 1h, kardan plus motor 21kW u odličnom stanju, prvi vlasnik. Tel: 060/066-45-96.

• Prskalica Kranjska 330l, grane 8m, prvi vlasnik. Tel: 060/066-45-96.

**Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.
Tel: 063/8334-064 i 063/589-780**

• Transporter za kukuruz Lifam 9 m, kao nov, 800€. Pune gume bez duvanja i treći točak pozadi bez podizanja, lako se kreće. Tel: 02-2/313-543.

• Četvororedna sadilica sa nosačima za rasad, 500€. Sadilica za više vrsta rasada, u dobrom stanju. Ima nosače za tacne. Tel: 063/582-959.

• Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravni. Cena 1.000 evra. Tel:060/670-36-60.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.

• Poljomehanizacija - pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.

• Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.

• Prodajem pumpu Morava 2000 lit/min. na kardan, ekstra stanje. Tel: 064/242-92-50.

• Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 06-4/161-55-09.

• Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravna. Cena 1.000 evra. Tel:060/670-36-60.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.

• Poljomehanizacija - pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona - CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.

• Muzilice za krave, koze i ovce VITEX-MMS. U ponudi imamo i remontovane aparate i rezervne delove za muzilice! Muzne čaše, sabirnik mleka, razvodnik vakuuma izrađeni su od metala. Tel: 062/150-19-95.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem dve kuće Ticanova 85 i Mala Slavonija Nikole Tesle . CG, opremljene. Tel: 630-435.

• Primam učenicu na stan sa upotrebom kuhinje i kupatila. Tel: 061/246-33-89.

• Izdajem poslovni prostor 30m2 plus magacin 30m2, Save Šumanovića 7, Šid, povoljno. Tel: 064/215-82-17.

• Izdajem nov lokal 28m2 preko puta suda sa parkingom. Tel: 063/504-473.

• Hitno prodajem dvoiposoban stan u naselju Dekanac 4 sprat 59m2, CG, terasa, cena 24.000 evra. Tel: 063/321-255.

• Izdajem lokal u Lačarku, Branko. Tel: 064/615-16-82.

• Dajem baštu za sejanje, cena po dogovoru. Tel: 670-084.

• Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra.
Mob: 063/592-235

• Prodajem 4 jutra zemlje u Žarkovcima. Tel: 061/288-31-03.

• Prodajem kuću u Divošu sa ½ ha zemlje ulica Fruškogorska 37. Tel: 022/661-199 i 065/3661199

• Prodajem vikendicu u Šišatovcu sa 30 ari voćnjaka. Tel:617-159 i 064/199-99-27.

• Prodajem spratnu kuću novije izgradnje u Bloku B hitno i povoljno. Tel: 063/321-255

• Prodajem kuću 80m2 u Sremskoj Mitrovici na Crvenoj česmi, dvorišni stan 35m2, PVC , gas, izolacija. Tel: 069/626133

• Prodajem ekstra sredenu kuću-stan 72m2 sa pratećim objektima, naselje Nikola Tesla ekstra lokacija. Tel: 060/6150415 i 22/615-415

• Prodajem kuću u ulici Stefana Lastavice

BESPLATNI MALI OGLASI 063/8526-021

• Prodajem traktor 577 novi tip sa dva para zadnjih točkova. Tel: 069/668-206.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta. Seče se posle tri godine. Gojko: Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem domaću rakiju šljivovicu, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.

• 2.5 god stare sadnice aronije oko 60cm visine, 250din. Tel: 062/966-55-35.

• Prodajem sadnice „Godži Tibetanc“ najhrana godine u svetu. Tel: 670-232.

• Prodajem domaću rakiju šljivovicu, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.

• Prodajem seme graorice, mešana graorica i zob, stočni grašak Angela. Tel: 063/808-61-79.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Balirana detelina na prodaju oko 400 bala. Nije kisla, pod šupom skladištena. Tel: 062/890-47-59.

• Sadnice lešnika 300 komada, cena po krmadu 1 euro. Ponuda važi 5 dana. Tel: 064/261-75-20.

• Prodajem jednogodišnje sadnice brzo rastućeg drveta Paulownia Elongata. Cena po dogovoru količinski popust. Za više informacija pozovite. Tel: 064/970-35-07.

• Soja rod 2014, 3000kg, 45din/kg. Tel: 064/552-11-40.

• Polen izuzetnog kvaliteta, 8C. Godina proizvodnje 2014. Pčelinjak se nalazi na obroncima Fruške gore. Polen pakujemo u plastične kese, u količinama od 100g do 2,5kg i šaljem brzom poštom na vašu adresu. Tel: 060/711-25-55.

• Sojina sačma, džakirana, 63din/kg. U ponudi je 5t. Tel: 063/373-863.

• Sojina pogača, cena je 57din/kg, takođe vršim zamenu soje za pogacu, na 100kg soje, dobijate 82kg pogače. Tel: 066/644-17-25.

• Veća količina sena. Tel: 065/876-51-53.

• Polen. Tel: 064/652-24-53.

• Prodajem domaću rakiju šljivovicu, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.

USLUGE, POSLOVI

• Vršim popravku gasnih šporeta i roštilja. Tel: 063/583-944.

• Dajem časove nemačkog i engleskog jezika, radim pripremu na institut Gete. Tel: 060/306-44-42.

• Vodoinstalatcerski radovi, kvalitetno i povoljno. Tel: 064/22-42-197.

• Radim sve fizičke poslove. Tel: 630-398 i 064/217-80-72.

• Vodoinstalatcerski radovi, kvalitetno i povoljno. Tel: 064/22-42-197

• Uslužno molerski radovi/krečenje, gletovanje, izolacija. Popust za penzionere 30%. Tel: 022/613-245 i 061/681-62-32.

• Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike(ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

• Lijem tegove, za traktore sa ili bez prednjeg hidraulika. Tel: 065/250-66-25.

• Negovala bi starije osobe 24 sata uz obezbeđen smeštaj. Tel: 061/365-06-52.

• Vršim usluge selidbe sa kombijem. Tel: 065/63-111-22.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

• Prodajem 20 jarića stare mesec dana. Tel: 064/123-96-41.

• Prodajem kravu crno beli holštajn, steona. Tel: 069/668-206.

• 20 ovaca rase Virtemberg. Ovce su umatičene i markirane. Cena od 120-150 evra. Tel: 064/361-62-80.

• Odličan i proveren priplodni ovan, u odličnoj kondiciji, sve ovce koje su bile sa ovim ovmom su imale po 2 jagnjeta. U obzir dolazi i zamena za ovce i dogovor oko cene. Nije umatičen. Star 24 meseca, 2 evra/kg, a ima između 130-150kg. Tel: 065/455-72-80.

• Ovan 400 evra i muško jagnje 200 evra za priplod. Oboje umatičeni. Tel: 065/956-95-64.

• Kobila bela lipicanerka sa ždebetom, 2000 evra. Tel: 061/685-92-30.

• Steone krave, umatičene. Tel: 064/256-44-24.

• Alpska koza, 150 evra. 4 jarenje nije za pašu bila za jaslama. Tel: 064/128-10-72.

• Koza stara 2 godine, muze se. Tel: 062/240-106.

• Alpska koza, 150 evra. 4 jarenje jarila po troje dobra mlekulja, može zamena za odraslu živinu Tel: 064/128-10-72.

• Prodajem jagance za tov ili klanje, 2 muška i 3 ženska, od 24-26kg (uslužno klanje). Cena 3 evra/kg. Tel: 065/956-95-64.

• Prodajem hajkom kuniću na veliko i malo svih uzrasta, od mesec dana pa do skotnih zenki. Prodajem i meso kunića po dogovoru. Cena 400 dinara po mesecu starosti. Tel: 063/564-166.

• Žensko ždrebe lipicanera, staro 8 meseci, 450 evra. Tel: 065/956-95-64.

• Prodajem kravu crno beli holštajn, steona. Tel: 069/668-206.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...

• Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“

SREMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496

Mob:063/8526-021

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

• Jagnjići težine od 25 do 33 kg, 3C. Tel: 060/159-26-55.

• Jarac star godinu dana. Mešanac je, bez rogova. Tel: 015/778-65-68.

• Lipicaner pastuv, 800C. 9 godina, sa papirima. Tel: 064/128-10-72.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina!
Tel: 064/4615-799

• Hajkom zečevi i kavezi. 6 kaveza 2 x po 3, profesionalni za tov i skotne ženke, kavezi su 150 eura oba plus ženke 3 komada i jedan mužjak cena po skotnoj ženki je 25 eura sve to ide u kompletnu ne rasparujem ništa. Tel: 064/128-10-72.

• Mlade japanske prepelice, tek pronele - 170 kom. ženki+mužjaci, sa kavezima (za 240 ptica), zbog selidbe u Beograd. Sve ptice su pronele, odmah imate zaradu, jato je ekstra-za sebe pravljeno. Tel: 065/918-11-96.

• Hajkom kunići - zečevi svih uzrasta cena po mesecu, 400din. Tel: 063/869-21-17.

• Konj lipicaner, star 2 godine i 6 meseci, sa papirima, može menjanje za neki jeftiniji auto ili domaće životinje. Krčedin. Tel: 064/228-13-93.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

• Dva konja starosti 4 i 5 godina. Cena po dogovoru, pozvati. Tel: 063/549-278.

• Muško jagnje rase Virtemberg sa papirima. Jagnje je staro četiri meseca. Tel: 062/182-07-92.

• Koza i 2 jareta, 120C. Mlada koza, prvoyarka i dva jareta. Rasa alpina. Koza je stara 1.5 godina, a jarići imaju oko 20-ak dana. Tel: 065/956-95-64.

• 9 ovaca il de frans, umatičenih, njihovo potomstvo ima pravo na subvencije na teritoriji Vojvodine. Tel: 060/540-02-58.

• Prodajem jaganjce za tov ili klanje, 2 muška i 3 ženska, od 24-26kg (uslužno klanje). Cena 3 eura/kg. Tel: 065/956-95-64.

• Ovnići rase romanovski, starosti 4-5 meseci. Tel: 064/540-40-73.

• Ile de France ovan. Visokokvalitetan ovan, umatičen star godinu dana. Slika sve govori. Tel: 065/200-61-63.

• Telad simentalci, više komada. Tel: 063/766-99-99.

PLASTENICI, STAKLENICI

• Staklenik površine 8x4m, sa policama duž celog staklenika u 3 reda. Debeljina cevi je 3x4cm. Staklenik je iz 10 delova. Ima 4 prozora sa strana i vrata. Tel: 022/326-715.

• Izrada i montaža svih vrsta plastenika po želji kupca po principu ključ u ruke. Uz plastenik idu folije domaće i uvoznog proizvođača vrhunskog kvaliteta, trake ili creva za zalivanje kap po kap, orosivaci, agril folija, mrežica za zasenu i sve ostalo što je potrebno. Tel: 064/197-26-25.

PČELARSTVO

• Košnice LR i DB i ramovi za košnice sa američkim razmakom, postoji mogućnost i pojedinačno delovi. Cena ramova 30din rifuzno a ukovani 40din. U ponudi su i podnjače za sakupljanje polena. Tel: 064/915-77-42.

• Nukleusi, košnice, ramovi. LR nukleusi za pet ramova, pedeset komada. LR košnice sa podnjačom (sa skupljačem polena), pedeset komada. Aluminijumske limove za poklopce, sto komada. LR aluminijumske rešetke za polen, pedeset komada. Tel: 064/929-71-07.

• Uređaj za prikupljanje pčelinjeg otrova, 150 evra. Ovaj uređaj Vam omogućava prikupljanje pčelinjeg otrova pomoću slabih strujnih impulsa, kojom prilikom pčele ne uginu. Može se prikjučiti 5 ramova na jedan uređaj. Cena 150evra aparat sa jednim ramom. Posebno ram 50e. Tel: 022/310-545.

KUĆNI LJUBIMCI

• Prodajem hajkom kuniće na veliko i malo svih uzrasta, od mesec dana pa do skotnih zenki. Prodajem i meso kunića po dogovoru. Cena 500 dinara po mesecu starosti. Tel: 063/564-166.

• Hajkom i panon beli kunići. Cena po mesecu starosti 500 dinara, ima od 1, 2 i 4 meseca. Tel: 064/128-10-72.

• Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Tel: 064/281-12-12 i 064/371-73-90.

• Prodajem odrasle japanske guske. Tel: 022/325-232.

• Poklanjam mačku i mačiće sijamskog porekla. Tel: 641-193 i 062/641-193.

• Prodajem bele puline. Tel: 060/441-4055

• Prodajem štence bišona i pulina. Tel: 022/710-400, 063/8251-526

• Prodajem štence kratkodlakog ptičara. Tel: 022/716-200

• Kupujem štene rotfajlera. Tel: 022/472-155

• Sibirski haski, ekstra štenad. Tel: 065/6573-857

MOTORNA VOZILA

• Prodajem ladu limuzinu 1300 ispravna, cena 200 evra. Tel: 022/553-570 i 060/553-35-70.

• Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32.

• Prodajem Fiat Kroma 2005. godište 1900 kubika, 150 KS, automatik u odličnom stanju. Tel: 063/852-60-21.

• Prodajem Euro kuku za Astru G. Tel: 060/661-21-81.

• Prodajem zastavu yugo skala pikap, 2003. godište. Očuvan. Indija. Tel: 022/551-290.

• Prodajem fiću, 1985. godište objavljen. Tel: 670-711.

• Deutz Fahr 6.50. Cena 1.1500 evra, 1985. god, u odličnom stanju, registrovan, zadnje gume nove, može zamena. Tel: 063/531-155.

• Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32.

• Prodajem Opel Korsu godina proizvodnje 1998, registrovan godinu dana.

Tel: 064/370-45-93.

• Prodajem "hundai matrix" 1,5 SRDI, 2002. godište, bez ulaganja registrovan do marta 2015. odličan. Tel: 065/442-91-93. Zvati uveče.

• Prodajem Pežo 206 1.1 benzin, godina proizvodnje 2001. Tel: 063/321-255

• Prodajem Ford KA godina proizvodnje 2002, registrovan u ispravnom stanju cena 1700 evra. Tel: 022/681-502

• Prodajem „Pasat“ godina proizvodnje 2001, 1.9 TDI ocarinjen. Tel: 065/271-19-80.

• Prodajem Reno Megan godina proizvodnje 2003, 1.4 benzin ocarinjen sva oprema. Tel: 066/974-12-68.

• Prodajem pežo 106, 1.1 benzin, godina proizvodnje 2001. ocarinjen, cena 1500 evra fiksno. Tel: 064/495-73-26.

• Prodajem Fiat Uno, godina proizvodnje 2000 prvi vlasnik, plin atest, 1.100 evra. Tel: 064/215-83-50.

RAZNO

• Prodajem frižider na butan, prekrupač i uređaj za kontrolu svetla. Tel: 631-320.

• Biljne kapi divljeg kraslavca Ecballium elaterium, pomoćno sredstvo za čišćenje sinusa. Tel: 061/289-11-56.

• Prodajem kavez za koke nosilje tacnaš, automatske pojilice, cena 240 evra. Tel: 063/771-68-64.

• Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem Euro kuku za Astru G. Tel: 060/661-21-81.

• Inkubator za leženje pilića marke Simplex. Kapacitet inkubatora predvaljaonika 13000 a valjaonika 4000 komada jaja nedeljno. U odličnom stanju, spreman za rad. Tel: 064/616-76-89.

• Gumeni prsti za čerupaljke, 18 din. Izrađeni od kvalitetne gume 50 sch, po želji može i u boji. Tel: 063/778-07-79.

• Prodajem prekrupač, frižider na butan. Tel: 631-320.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta. Seče se posle tri godine. Gojko: Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem kavez za koke nosilje tacnaš, automatske pojilice, cena 240 evra. Tel: 063/771-68-64.

Prodajem Opel Kadet, kočka 1,2, godište '83., benzin-plin, povoljno. Tel: 064/14-69-263

• Biljne kapi divljeg kraslavca Ecballium elaterium, pomoćno sredstvo za čišćenje sinusa. Tel: 061/289-11-56.

• Hranilice za svinje. Hranilice su od prohroma cele, isključivo za mokar tov. Tel: 064/486-58-19.

• Džambo vreće raznih nosivosti: 600, 1000, 1100, 1200kg. Vreće su od granulata plastike. Tel: 062/111-69-13.

• Drvo života, 150C. Staro skoro 20 godina. Tel: 062/319-760.

• Filadendron, 10000din. Tel: 062/319-760.

• Prodajem kazan za rakiju (prevrtač) od 100 l sa mesaljkom i tabarkom od 500L. Kazan u odličnom stanju. Tel: 022/322-015.

• Vezovi i ramovi za bikove i krave. Tel: 064/233-15-31.

• Kolica na dva točka nosivost 300kg, 80C. Ručno pravljena, u odličnom stanju. Tel: 063/823-02-14.

• Drvena burad za vino i rakiju, zapremine 350 i 70l. Tel: 065/578-91-65.

• Prodajem kazan za pečenje rakije, 110 litara. Tabarka je od 400l sa cilindrom. Tel: 069/615-782.

• Pržiona za soju. Tel: 064/276-15-63.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta. Seče se posle tri godine. Gojko: Tel: 063/109-88-99.

• Kederi za ugradnju stakla i dihtovanje vrata na traktorima, prikolicama kamionima, autobusima, camcima, prekrupačima, starijim modelima auta lada, zastava i razne namene. Cene su povoljne kvalitet zagarantovan- preuzimanje licno ili saljem preko kurirskih službi za vecu količinu moguć dogovor. Tel: 064/183-06-36.

• Prikolica za prevoz stoke. Dimenzije dužina 2.2 metra, širina 1.3 metra, dubina 1 metar. Kombinacija drvo-metal. Cena 650 EUR, cena nija fiksna. Tel: 022/458-050.

• Čuvala bi starije osobe. Tel: 066/438-101.

• Ozbiljna i savesna žena čuvala bi dete. Tel: 627-879 i 065/517-79-36.

• Frizerskom salonu potreban ženski frizersa iskustvom. Tel: 063/592-523.

• Prodajem drva od jabuke 2500m2, bagremove stubove, rezane, pocinčanu žicu za vinograde i voćnjake. Kuzmin. Tel: 063/779-90-66.

• Aluminijumske cevi F 75. 20 aluminijumskih cevi, F 75 za navodnjavanje. Tel: 064/668-45-54.

• Potreban automehaničar sa iskustvom za rad u klanici Zmajevac Irig. Tel: 064/613-10-76.

• Krckalica za lešnik, ručna ili na elektromotor. Tel: 063/580-819.

• Dva fikusa šarena tricolora, visine 2.5m, bogati i razgranati. Tel: 022/435-093.

• Prohromski sud-kotlić zapremine 350 lit, proizvedeno u Švajcarskoj, prečnik 1.000mm, dubina 400mm sa blagim ispučenjem na dole gde se na sredini nalazi klapna za ispušt koja može da se blindira. Tel: 063/514-133

• Rotori za drljaču 300C. Rotori za drljaču u dobrom stanju, možda 2-3 ležaja zamenuti. Kupljeni zbog nadogradnje i tako ostali. Info poziv. Tel: 064/249-1702

• Mašina za sečenje lekovitog bilja i suvog lista na električni pogin, kapacitet 2.5kg na sat, sitno seckanje ili krupnije za 30min. Korištena za seckanje domaće nane. Moguća zamena za stolarsku kombinirku OSJECKU ili za poljoprivredne proizvode, može i camova ili lipova daska. Tel: 064/915-77-42.

• Mrežice za rolovanje pilića i meso 250 din. Tel: 022/623-131

• Creva za peskarenje. Povoljno, creva za peskarenje sa diznama 8 i 10mm, kondenz boce i peskare. Tel: 063/854-16-38.

• Mrežice za rolovanje pilića i meso 250 din. Ovčija creva usoljena 92mm OD 1300 din. Svinjska creva usoljena 92mm OD 1350 din. Tel: 022/623-131

• Kasa-sef 350C Kasa-Sef-Zimpa, sa dve brave na glavnim vratima, sve je u perfektnom stanju, prva farba. Tel: 063/514-133

• Saksije. Okrugle, veličina 8", čvrst materijal, nove i polovne. Tel: 063/806-7952

• Vezice za vinovu lozu, malinjake, kupinjake, paradajz u staklenicima i sve ostale puzavice, u pakovanjima od 200, 300, 600 komada. Cena zavisi od pakovanja. Jednostavne za upotrebu. Ne štete životnoj sredini. Tel: 063/862-2352

• Gume za čerupač 45din. Gumeni prstići za čerupaljke ekstra kvaliteta, garantovana dugotrajnost, cena 45 din/kom. Čerupaljke za piliće izrađene od pocinkovanog lima 1mm ojačane, nisu farbane tako da nema opasnosti od tragova farbe na mesu. Cena bez elektromotora 100 EUR, cena sa monofaznim el.motorom, 170 EUR. Tel: 063/151-4161

• Čerupaljka 100C. Čerupaljke su izrađene od pocinkovanog lima 1mm, ojačane, nisu farbane tako da ne postoji opasnost od tragova farbe na mesu. Cena bez elektromotora 100 EUR, cena sa el.motorom (monofazni), 170 EUR. Gume za čerupaljke, ekstra kvalitet, garantovana dugotrajnost, cena 45 din/kom. Tel: 063/151-4161

• Rasterivač pacova 30C. Promena frekvencija od 10 do 30 KHz u nepravilnim vremenskim razmacima sprečava navikavanje pacova na zvuk i rezultat je napuštanje domaćina na obostranu radost. Tel: 022/310-545.

• Kutije za pribor 650din. Kutije za pribor i alat, novo, uvoz iz Turske, ima više veličina sa plastičnim zatvaranjem za traktor, kola, radionicu i sl. 14 inči 650 din, 16 900 din, 19 1100 din, 22 1500 din. Tel: 063/494-553.

Neće biti drugog kruga licitacije

Šidska opština od ove godine više neće imati parcela za javno nadmetanje zbog toga što je uredbom Ministarstva poljoprivrede odlučeno da prema prioritetu svu zemlju dobiju stočari – rekao je Zoran Semenović, član Komisije za izradu godišnjeg programa zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta

Nikola Vasić,
predsednik Opštine Šid

Program zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta u 2015. godini u opštini Šid usvojili su odbornici lokalnog parlamenta na sednici održanoj protekle nedelje. Reč je o programu koji sadrži analizu postojećeg stanja poljoprivrednog zemljišta i mogućnost nove organizacije uređenja i zaštite, obuhvatajući proizvodni, agroekonomski, infrastrukturni i ekološki aspekt. Godišnji program odbornicima je obrazložio Zoran Semenović, član Komisije koja se bavila izradom tog programa.

Prema njegovim rečima, šidska opština od ove godine više neće imati parcela za javno nadmetanje zbog toga što je uredbom Ministarstva poljo-

Želja da se da Mesnoj zajednici Morović ustupi na korišćenje tamošnji ribnjak

privrede odlučeno da prema prioritetu svu zemlju dobiju stočari.

- S obzirom da šidska opština ima malo zemljišta u državnoj svojini, to znači da za ratare neće preostati ništa za licitaciju, odnosno oni više neće imati mogućnost da koriste državno poljoprivredno zemljište. Nakon prvog kruga licitacije ostalo je još 600 hektara zemljišta i od Ministarstva poljoprivrede tražićemo zahtev da ga ponovo damo na licitiranje. Radi se o površini od 370 hektara u Jameni, 130 hektara industrijske zone i još nekoli-

ko parcela u Binguli i u Adaševcima. Kada je reč o ribnjaku u Moroviću on je državno vlasništvo, korisnik je Ministarstvo poljoprivrede, koje je svoje pravo korišćenja predalo „Vojvodina-šumama“. Nažalost, republička Direkcija za uprave za šume ne dozvoljava da i ta prinadležnost dođe na pokrajinski nivo, jer bi naša lokalna samouprava tada mogla da uradi nešto po tom pitanju, a ovako smo nemoćni. Mi od 2006. godine pokušavamo da taj ribnjak površine 130 hektara vratimo pod okrilje šidske opštine, ali smo vi-

še puta dobili odgovor da za to nismo nadležni – objasnio je Zoran Semenović, član Komisije za izradu Programa zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta.

Predsednik Opštine Šid Nikola Vasić istakao je da je država donela odluku da se da prioritet onima koji se bave stočarstvom i dodao:

- Kod nas ima dosta ljudi koji se bave uzgojom stoke i oni su u prioritetu za dobijanje zemljišta, a mi nemamo dovoljne količine koje bi mogle da se ponude i drugima koji su za to

Zoran Semenović, član Komisije

zainteresovani. Zato će se ove godine, po prvi put u šidskoj opštini, desiti da nećemo imati drugi krug licitacije. Svi smo svedoci da je zbog poplava koje su nas zadesile protekla godina bila izuzetno teška, te da je zbog toga u Jameni ostalo oko 370 hektara zemljišta koje nije licitirano. Zbog toga sredstva koja su planirana da će se prikupiti od zakupa poljoprivrednog zemljišta najverovatnije neće biti u očekivanom iznosu – rekao je predsednik Vasić i dodao da će lokalna samouprava da podnese zahtev Upravi za poljoprivredno zemljište da Mesnoj zajednici Morović ustupi na korišćenje ribnjak koji se tamo nalazi.

Prema njegovim rečima, za odvajanje poljoprivrednog zemljišta i uređenje kanalske mreže na teritoriji šidske opštine ove godine planirano je deset miliona dinara.

S. Mihajlović

Da zajedno postignemo više!

KWS – proizvođač semenskog kukuruza sa najbržim rastom.

Znanje: korisni i iskreni saveti kvalifikovanih stručnjaka

Poverenje: proizvođači su nam već poklonili poverenje na 2,6 mil ha u Evropi

Uspeh: jedan od najvećih selekcionih programa u Evropi

www.kws.rs

KWS Srbija d.o.o. Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80

Sejemo budućnost
od 1856

